СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 4-го Мая, 1905. Число 18. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, May 4, 1905. No. 18.

НОВИНКИ.

— ПОВѢДОМЛЯЄМО нашихъ читателѣвъ, що нашъ заступникъ п. Михайло Беля выѣхавъ въ дорогу по стейтѣ Конектікотъ и суcѣдныхъ стейтахъ. Вôнъ мае право збирати предплату на „Свободу“ и „Слово“, також радо пояснить кождому статуты „Союза“ и прийме жертвы на Першу Руску Бурсу въ Америцѣ. Сподѣемось, що всѣ чеснѝ Русины приймуть его радо въ своихъ домахъ и улегчать ему его тяжку роботу.

Редакція.

— ПРИ будовѣ каналу Панама, внаслѣдокъ нужденныхъ розпоряджень комісіи и нужденного харчу, застрайкували робôтники, занятѝ при водныхъ машинахъ. Страйкарѣ зôбрали ся передъ мешканемъ управителя будовы, домагаючись пôднесеня платнѣ и точного еѣ выплачуваня. Поліція змагалась розôгнати ихъ, при чѣмъ прийшло до бійки. Кôлькохъ робôтниковъ, кôлькохъ полісменôвъ и оденъ інжінеръ зôстали раненѝ.

— ВЪ Гонґконґ въ Тибетѣ въ Азіи, замордували тамошнѝ жителѣ чотырохъ католицкихъ місіонарôвъ Французôвъ, и много своихъ одноплеменниковъ, котрѝ приняли католицизмъ. Про подôбнѝ заворушеня доносять також зъ примежного Китаю.

— ЗЪ Чікаґо доносять, що выбухъ тамъ страйкъ вôзниковъ, а въ загалѣ заносить ся тутъ на найбôльшій промисловый конфліктъ, якій коли небудь мавъ тутъ мѣсце. Нема надѣѣ, щобы рухъ середъ робôтниковъ можна було успокоити въ мирный способъ. Число страйкуючихъ вôзниковъ, выносить вже 2500, а зъ кождою хвилиною збôльшае ся. Працьодавцѣ не мають намѣру вволити домаганя робôтниковъ, и заявляють, що борбу поведуть до кôнця. Також роблять заходы, щобы узыскати выимковѝ права и вôйско проти страйкарôвъ.

— ВЪ Мавнтъ Вернонъ, О. замордувавъ молодый муринъ бѣлу дѣвчину. Мурина заарештовано и замкнено до вязницѣ. Коли вѣсть о тôмъ розôйшла ся по мѣстѣ, коло вязницѣ зобрала ся товпа народа, домагаючи ся выдачѣ мурина, щобы его злинчувати. Тамошный шерифъ, щобы не допустити до линчованя, взявъ ся на способъ. Перебраного убійцю всадивъ до свого самохода, и казавъ його вôдвезти до недалекого мѣста Колумбосъ, а тôдтакъ повѣдомивъ зôбраныхъ, що убійцѣ вже нема, а товпа народа розôйшла ся домôвъ.

— МНОГИХЪ ґотельниковъ въ Джерзі Сіти и Гобокенъ зонепокоило нове розпорядженє, що ґотелѣ мусять бути вôддаленѝ що найменше 200 стôпъ вôдъ церкви, школы, або галѣ зъ оружіємъ чи приборами до ґимнастики. Ґотелямъ, що не вôдповѣдають тымъ вымогамъ, не буде вôдновлене позволене на веденє бизнесу на дальше.

— ВЪ Пітсбурґу, Па. повѣшено дня 27-го цвѣтня трохъ муринôвъ, котрѝ минувшого року замордували въ Літсдейлъ, Па. Ивана Кмозона. Двохъ зъ нихъ повѣшено рôвночасно, а третого доперва по сконстатованю смерти першихъ двохъ.

— ВЪ Анґліи, въ кôлькохъ мѣсцевостяхъ, давъ ся чути кôлька разôвъ землетрусъ. Въ мѣсцевостяхъ: Лідсъ, Шефільдъ и Йоркъ, такъ сильно захиталась земля, що ажь домы затрясли ся. Поліційный інспекторъ въ Редфордъ, котрый писавъ за столомъ, въ наслѣдокъ землетруса упавъ зъ крѣсла на землю.

— ВЪ недѣлнôмъ выданю „Neu Yorker Volkszeitung“ зъ дня 30-го цвѣтня, помѣщено въ перекладѣ нѣмецкôмъ „Май“ Василя Стефаника.

— ВИЛКСБЕРИ, Па. 25 цвѣтня. Урядниковъ юніи майнерôвъ повѣдомлено нинѣ, що поголовный податокъ юнійныхъ майнерôвъ пôднесено зъ зъ 10 на 25 центôвъ. Се зроблено въ тôй цѣли, щобы придбати великій страйковый фондъ. Переговоры зъ компаністами въ дистриктахъ мягкого и твердого угля, мабуть скôньчать ся безъуспѣшно, а зъ початкомъ слѣдуючого року готово прийти до великого страйку. Зô звѣту касіера юніи майнерôвъ показує ся, що въ минувшôмъ роцѣ выдатковъ було больше вôдъ доходовъ о 503 тысячѣ долярôвъ. Теперь є въ касѣ 304 тысячѣ долярôвъ. Юнія майнерôвъ числить теперь 330 тысячь членôвъ, а въ роцѣ 1898, коли президентомъ выбрано Мічеля, юнія числила лишь 55 тысячь членôвъ.

— ПОВАГА передъ закономъ росте и въ полудневыхъ провінціяхъ Злученыхъ Державъ. Доказомъ сего є, що 29 цвѣтня зовсѣмъ урядово повѣшено въ Даналсонвилъ, Ля. мурина Валентіна, котрый знасилувавъ бѣлу жѣнку. Є се вже другій выпадокъ въ тôмъ тыжни, де зовсѣмъ леґально повѣшено мурина за той самъ злочинъ. Якъ звѣсно, давнѣйше, за подôбный злочинъ, тамошнѝ жителѣ сейчасъ линчували виновника, але теперь вже позволяють властямъ самымъ выконати засудъ. Валентінъ коротко передъ смертію признавъ ся до двохъ убійствъ.

— ПРЕЗИДЕНТЪ юніи майнерôвъ Иванъ Мічель повѣдомивъ дистриктовыхъ урядниковъ въ околици твердого угля, що свою орґанізаційну поѣздку розпôчне дня 14-го мая, и та поѣздка потреває 3 мѣсяцѣ. Провôдники дистриктовѝ будуть скликувати великѝ зборы майнерскѝ.

— АМЕРИКАНЬСКІЙ міліонеръ Андрѣй Карнеґі призначивъ 10 міліонôвъ долярôвъ яко зелѣзный фондъ, зъ котрого процента мають бути оберненѝ на пенсію для нездôбныхъ до працѣ професорôвъ высшихъ школъ въ Америцѣ. Тыхъ десять міліонôвъ призначивъ Карнеґі зъ маєтку, якій на него заробили бѣднѝ робôтники въ фабрикахъ стали, въ копальняхъ и зелѣзницяхъ. и теперь той маєтокъ йде на професорôвъ, а о старыхъ, немôчныхъ и не способныхъ до працѣ робôтникахъ нѣхто и не подумавъ. А певно що много є такихъ робôтниковъ, котрѝ свои силы, своє здоровлє стратили въ фабрикахъ Карнеґого, а теперь на старôсть мусѣли пôйти до заведеня для бѣдныхъ. А треба еще знати, що робôтникамъ въ фабрикахъ Карнеґого не такъ дуже добре жие ся. При кôнци еще варта згадати, що Карнеґі великѝ сумы грошей ложить на бібліотеки и до першого сѣчня с. р. давъ на ту цѣль $39,325,240.

— ВЪ Сполученыхъ Державахъ є 5,740.000 фармъ, пересѣчна величина фармы 146 и пôвъ акра; людей занятыхъ въ рôльництвѣ 10.440.000.

— ДО чого може довести піяньство, показує одна сумна пригода, яка лучилась передъ кôлькома днями въ Йорквилъ, Н. Д. 46-лѣтный фабрикантъ циґарôвъ Вільгельмъ Штокаль, великій пяниця, упивши ся до нестями, прийшовъ до дому. и тутъ знасилувавъ свои двѣ доньки одну 13, а другу 15-лѣтну. На крикъ дѣвчатъ, надбѣгла мати и ледво выратовала свои дѣти зъ рукъ роззвѣреного мужа. Щобы забезпечитись на будучнôсть передъ звѣрячими нападами чоловѣка на власнѝ дѣти, дала знати о цѣлôмъ выпадку поліціи.

— ВЪ Дубоісъ, Па. дня 28 цвѣтня, въ наслѣдокъ експльозіи пôдземныхъ ґазôвъ, згинуло тринайцять майнерôвъ, що працювали при мягкôмъ углю. Копальню ту збудовано передъ двома роками, и всѣ були певнѝ, що она не мае ґазôвъ. Треба лишь завдячити що число жертвъ є невеликє, тôй обставинѣ, що се сталось въ ночи, коли въ копалнѣ працювало незначне число робôтниковъ. Зъ выимкою одного чоловѣка, всѣ занятѝ пôдъ землею згинули.

— ПЕКАРЬ Вінцентъ Масіно въ Ню-Йорку вôзъ дуже рано въ вôзку хлѣбъ, коли нагло напавъ на него якійсь злочинець, поваливъ його на землю, и хотѣвъ обрабувати зъ грошей. Але Масіно вскорѣ пôдвѣвъ ся на ноги, вытягнувъ нôжь и пустивъ ся ловити напастника. Вже мавъ зловити його и пхнути ножомъ, коли нагло дôставъ зъ заду каменемъ въ голову. Камѣнь той кинула якась жѣнка, котра видячи Масіна зъ ножомъ въ рукахъ и якъ вôнъ гнавъ за другимъ чоловѣкомъ, думала, що тутъ розходить ся о убійство, хотѣла сему перешкодити, и въ сей способъ выратовала злочинця.

— ВЪ Прінсетонъ, Инд. въ наслѣдокъ пôдземнои експльозіи въ копальнѣ угля, згинуло дня 26 цвѣтня значне число майнерôвъ. Експльозію выкликало неосторожне обходженє ся зъ експльодуючою матеріею. Вже пôзно въ ночи вытягнено 9 трупôвъ майнерôвъ. Здає ся, що жертвъ буде бôльше. Мѣжь убитыми суть два Американе, а прочѝ суть Славяне.

— РОБÔТНИЧЕ Свято вмѣсто 1-го Мая будуть обходити скрентоньскѝ соціялісты въ Недѣлю дня 7-го Мая, въ гали Auditorium, на Провиденсъ. Будуть говорити бесѣдники въ рôжныхъ мовахъ. Початокъ о 7-ôй веч. Вступъ вôльный.

— СОЦІЯЛІСТИЧНЫЙ Месъ-мітинґъ вôдбуде ся въ Понедѣлокъ дня 8. Мая 1905 о 8. годинѣ вечеръ въ Guernsey Hall No 2, на Вашінґтонъ Евеню, Скрентонъ, Па. Буде говорити по нѣмецки и по англійски Robert Saltiel зъ Висконсинъ.

— ВЪ Джерзі Сіти, Н. Дж. показавъ ся на головнôй улицѣ, въ бѣлый день цѣлкомъ голый 40-лѣтный мущина, котрый ховавъ ся мѣжь товпу народа, що зъ цѣкавости зôбрала ся довкола него. Поява божевôльного на улици, дуже наполохала жѣнокъ, котрѝ зачали передъ нимъ утѣкати. Доперва чотырохъ полісменôвъ зловило божевôльного и вôдвезли до шпиталю.

— ВЪ Флюшінґъ, Л. И. передъ высшимъ судомъ, вôдбувъ ся процесъ проти Йосефіны Нобель, котру обжаловано о убійство мужа. Йосефіна Нобель толкувала ся въ сей способъ, що памятного вечера прийшла до покою мужа и знайшла на столѣ револьверъ. Той револьверъ взяла въ руки и хотѣла собѣ взяти, але мужь хотѣвъ еѣ його вырвати, а середъ того роздавъ ся выстрѣлъ, и мужь еѣ упавъ неживый. Позаякъ зôзнаня свѣдкôвъ не були обтяжаючѝ, Йосефіну Нобель судъ увôльнивъ.

ВѢСТКИ ЗЪ УКРАИНЫ.

Російскѝ дневники доносять, що кіѣвскѝ Украинцѣ заходять ся коло основаня въ Кіевѣ щоденнои часописи въ украиньскôй мовѣ.

Въ Харковѣ оногдѣ укравъ хтось у ночи зъ мѣского собору, икону Ахтирскои Богоматери. Другого дня икону вôднайдено въ мѣстѣ, але безъ кованои золотои ризы натиканои брилянтами. Зъ Харкова залярмовано поліцію въ цѣлôй ґуберніи.

Въ Полтавѣ мѣсто основує народну школу имени Ивана Котляревского. Школа мае отворити ся у вересни сего року а характеръ еѣ мае бути украиньскій. Мѣска дума жадає вôдъ правительства згодитись на те, щобы наука въ сѣй школѣ велась у всѣхъ клясахъ въ украиньскôй мовѣ, а московскои мовы щобы вчено въ нѣй яко обовязкового предмету почавши вôдъ другои клясы. Въ програму науки сеи школы взято також ґеоґрафію й исторію Украины и исторію украиньскои лѣтературы. При школѣ мае отворити ся украиньска бібліотека и музей имени Котляревского, де мае ся згромадити усе, що чимь небудь вяже ся зъ особою и памятію славного поета-Полтавця, котрого величавый памятникъ уже вôдъ кôлькохъ лѣтъ украшає мѣсто Полтаву.

ВОРОХОБНЯ ВЪ АРАБІИ.

Ситуація въ Арабіи, котра належить до султана турецкого, зъ кождымъ днемъ для Туреччины погôршає ся. Арабы, пôдносять ворохобню и ставлять оружный опôръ турецкимъ вôйскамъ. Найбôльшѝ розмѣры прибрала ворохобня въ провінціи Ємень, въ мѣстѣ Санаа. Вôйска, посланѝ на помôчь турецкому пашѣ въ Санаа, ледво осягнули мѣсце призначеня, змалѣвши по дорозѣ до 1000 жовнярôвъ. Турецкій паша, маючи вразъ зъ надôсланымъ вôйскомъ 6000 армію, вырушивъ въ поле, щобъ усмирити ворохобниковъ, але зôставъ цѣлковито побитый черезъ арабскихъ повстанцѣвъ. Турецкѝ жовняры, по найбôльшôй части сирійскѝ резервісты, кидали оружіє и утѣкали зъ поля битвы. Повстанцѣ здобули значну военну добычу, кôлька арматъ, много ґверôвъ, амуніціи и живности. Заносить ся на облогу мѣста Санаа черезъ повстанцѣвъ. Турецке правительство є безпомôчне. Здає ся, що доперва европейскѝ баталіоны заведуть ладъ и порядокъ въ Арабіи. Арабскѝ повстанцѣ розпочали зъ Турками борбу на смерть и житє. Воєвничѝ Арабы не могли вже вôдъ давна знести турецке ярмо, и страшнѝ податки и тягарѣ державнѝ, якѝ на нихъ накладали Турки. Повстанє ихъ розширяє ся и на пôвночи въ провінціи Геязъ. А еслибы и тамъ вôднесли побѣду надъ султаньскими вôйсками, тогдѣбы султамъ втративъ всяке право называтись протекторомъ святыхъ мѣстъ, де народивъ ся и померъ Магомедъ, се є Мекки и Медины.

Годейда, провінція Ємень въ Арабіи, 26. Санаа, столиця провінціи, пôддала ся арабскимъ повстанцямъ дня 20. цвѣтня. Повстанцѣ приступають теперь до облоги Монаки. Справдѣ въ Монацѣ є 5 тысячь турецкого вôйска, але мѣжь нимъ панує непорядокъ и многѝ кидають оружіє и утѣкають. Поле битвы, на полудне вôдъ Санаа, де повстанцѣ побили турецкѝ вôйска, застелене є трупами людей и звѣрять. Подѣѣ тѝ мають далекосягле значенє, и здає ся, що при безсильности Туреччины, зробить тутъ порядокъ Европа.

Грошѣ, що валяють ся на улици.

Послѣдный разъ я бачивъ Рольфа Гальлера передъ пятнайцятьма роками. Вôнъ приготовлювавъ ся тогдѣ до испыту на будôвничого; я його знавъ якъ чоловѣка дуже приемного, голова його була набита рôжными можливыми проектами и плянами, дуже інтересными и оригінальными. О своихъ проектахъ вôнъ все говоривъ зъ великимъ жаромъ, а пригадую собѣ два зъ нихъ вôдмѣчали ся своєю дивною оригінальностію, именно: проектъ будовы моста черезъ каналъ Ляманшъ и проектъ будовы зелѣзнои дороги зъ вершку Монблана на вершокъ Юнґфравъ. На жаль професоры вôднеслись досить недовѣрчиво до свѣтлыхъ проектôвъ Рольфа Гальлера, найшли предложенѝ имъ пляны фантастичными и провалили його при испытѣ. Рольфъ цѣлковито тымъ не зажуривъ ся, за якійсь часъ сѣвъ знова до испыту, але знова проваливъ ся. Вскорѣ пôсля того я предпринявъ далеку подорожь и на довгій часъ стративъ зъ виду свого оригінального знакомого, и отъ по многихъ рокахъ случай знова звѣвъ насъ разомъ.

Одного прегарного весняного поранка, колимъ проходжувавъ ся по тѣнистыхъ алеяхъ берлиньского звѣринного огорода, завважаемъ, на зверхъ досить пôдозрѣло выглядаючу людину, що сидѣла на лавцѣ, въ однôмъ изъ подальшихъ закуткôвъ парку.

Лице того чоловѣка, коли я уважнѣйше йому приглянувъ ся, показалось менѣ знакомымъ. Хтожь то? Певжежь се Рольфъ, мôй старый приятель Рольфъ?

Однакъ мои сумнѣвы вскорѣ розвѣялись, коли незнакомый пôднявъ ся зъ лавки и поклонившись назвавъ мене по имени, вôнъ вôдразу мене пôзнавъ.

— Такъ, такъ, се я, твôй старый Рольфъ!

Зъ тыми словами вôнъ весело простягнувъ до мене свою руку, котру я, признаю ся, принявъ не безъ ваганя.

Выглядъ мого приятеля бувъ дуже непотягаючій. Зношеный сурдутъ, вытертѝ штаны, брудный ковнѣрець и рукавцѣ, — все те було явнымъ доказомъ, що коло мого приятеля була бѣда; менѣ стало жаль Рольфа, котрого уважали въ нашôмъ товариствѣ за чоловѣка способного и талановитого, вызначаючого ся великимъ знанемъ.

Я присѣвъ коло него на лавцѣ.

— Ну, якъ живе ся тобѣ, Рольфъ? Мабуть важко?

— Важко? По чѣмъ такъ судишь друже? Противно, менѣ жие ся знаменито, чудово! Менѣ видить ся, що въ найблисшôй будучности стану міліонеромъ, але що тамъ міліонеромъ — стану міліярдеромъ, котрый зажене въ кутъ всѣхъ прославленыхъ американьскихъ богачѣвъ. Такъ, такъ, єсли суть де небудь быстроумнѝ головы, то лишь въ старôй Европѣ.

— Я, правду сказавши, тебе нерозумѣю. Чи тебе именовали где небудь якимъ будôвничимъ? Чи?

— Якій я теперь будôвничій? Выгадувати запопадливо рôжнѝ пляны, трудитись надъ будовами — дякую гарненько, тѝ глупости давно я вже покинувъ. Передомною безспорно далеко бôльше, благороднѣйше и свѣтле поле до дѣланя, — я свобôдный чоловѣкъ, и нѣчого кромѣ свобôдного твореня не признаю! Ты — писатель, и тому можешь мене зрозумѣти. Правду сказавъ Шілеръ, що „ґеніяльныхъ людей родить свобода“.

— Все те булобы прекрасно, єслибы въ той самъ часъ можна було бути ситымъ, — замѣтивъ я пôвголосомъ, уважно глядячи на його худе, нужденне лице, на котрôмъ, нездоровымъ огнемъ горѣли темнѝ, неспокôйно бѣгаючѝ очи.

— Чужій ты, бачу, чоловѣкъ, зовсѣмъ не хочешь мене розумѣти! Говорю-жь тобѣ, въ недалекôй будучности буду найбогатшимъ чоловѣкомъ на свѣтѣ. Впрочѣмъ, єсли хочешь, можешь взяти участь въ моихъ предпринятяхъ, котрѝ я маю на думцѣ: а оденъ-два міліоны, думаю, придадуть ся и тобѣ. Якѝ у мене теперь знаменитѝ проекты, єслибы ты знавъ?!

— О, друже, та ты, якъ бачу, зовсѣмъ не змѣнивъ ся, по давньому носишь ся зô своими...

— Проектами, розумѣє ся! Але тѝ, котрыми я тѣшивъ ся въ молодости — то дитинна забавка въ порôвнаню зъ тымъ, що я теперь загадую! Єсли хочешь, я тобѣ про нихъ розкажу, але перше я мушу троха покрѣпитись!

Зъ тыми словами вôнъ всунувъ руку въ бôчну кишеню и вытягнувъ зъ вôдтамъ фляшку зъ горѣвкою. Приложивъ шийку до устъ, потягнувъ кôлька разôвъ, вôдкашлявъ зъ видимымъ вдоволенемъ и попросивъ мене такожь напити ся.

Коли я йому вôдмовивъ, його се дуже здивувало.

— Ты не пеешь? По дурному робишь! Въ тôй чудотворнôй водѣ дрѣмають ґеніяльнѝ мысли, котрѝ скоро, на крилахъ, облѣтають мозокъ. Ну, послухай.

Кинувъ кôлька быстрыхъ поглядôвъ довкола себе, боячись, що хто небудь може його пôдслухати, и зачавъ:

— Чи видишь, мôй дорогій друже, грошѣ валяють ся на земли; лишь люде того не замѣчають, а єсли и видять, то зô своеи глупоты, не умѣють ихъ збирати. Ты мусѣвъ чути про бельґійску експедицію до полудневого бѣгуна? Ну, отже зô звѣту тои експедиціи, мы довѣдали ся, що полуднева Патаґонія и Огненна Земля, належать до найбогатшихъ земель на свѣтѣ, бо на своихъ величезныхъ пасовискахъ дають кормъ незмѣреным стадамъ овець. Але нѣчого не значать всѣ тѝ пасовиска, въ порôвнаню зъ фармами пінґвінôвъ,* котрѝ я намѣряю основати въ близькôй будучности. Тамъ, на полудневôмъ бѣгунѣ, на побережу полудново-ледоватого океана, тѝ птицѣ выводять ся въ безчисленнôмъ множествѣ. Жие ихъ тамъ сотки міліонôвъ. Представъ собѣ, що въ рôжнымъ мѣсцяхъ будуть розставленѝ люде, котрѝ лишь тымъ и занимають ся, що убивають пінґвінôвъ. Припустѣмъ, за оденъ день они убють 20.000 штукъ: се буде зовсѣмъ не много, єсли возьмемо на взглядъ велике множество тыхъ птиць зъ одной стороны, и ихъ страшну плодовитôсть зъ другои стороны. Мясо пінґвінôвъ, якъ звѣсно, є дуже поживне. Єсли по покритю коштôвъ, кожда птиця дасть лише 10 фенікôвъ доходу, то на день можна заробити 2000 марокъ, а на рôкъ вынесе чистый доходъ рôвно сѣмсотъ двайцять тысячь марокъ. Кругленька сума, неправда?

— Позволь, — замѣтивъ я — а кошта перевозу? Чи подумавъ ты о нихъ? На мою гадку, они мусять бути дуже великѝ!

— Всьо обдумано, друже мôй, всьо обчислено, не бôй ся! „Полуднево-бѣгунова компанія для добуваня мяса пінґвінôвъ“, выбудуе цѣлу фльоту кораблѣвъ, выключно призначеныхъ до перевозу сирого мяса у всѣ порты старого и нового свѣта. Въ короткôмъ часѣ, всѣ рынки будуть заваленѝ нашимъ продуктомъ.

— Отже готово прійти до того, що весь свѣтъ буде засипаный поживою, запримѣтивъ я, думаючи, що надамъ розмовѣ веселый оборотъ. Але мои змаганя скôнчились неудачно; приятель мôй говоривъ серіозно; вôнъ не звернувъ нѣякои уваги на мои замѣтки, и задумчиво глядѣвъ передъ себе.

— Се, однакъ, еще не всьо, — сказавъ вôнъ по короткôй мовчанцѣ, — о, еще далеко до всього!

— Значить, у тебе суть еще другѝ пляны?

— Розумѣє ся. Невжежь ты думаєшь, що я могу вдоволити ся однымъ марнымъ пляномъ? О нѣ! Ось для примѣру, одно зъ задуманыхъ мною товариствъ; оно буде називати ся: „нѣмецко-американьске, акційне товариство для нового добуваня золота“ Не гляди на мене зъ такимъ здивованемъ. Се зовсѣмъ правдиве дѣло, котре принесе въ будучности великѝ користи. Дѣло ось въ чѣмъ. Кождого дня умирає много людей. Чи ты годишь ся зъ тымъ?

— Розумѣє ся! сказавъ я.

— Ну, отже. Ты такожь згодишь ся зô мною, що многѝ зъ тыхъ, котрѝ лежать похороненѝ на нашихъ кладовищахъ, мають въ зубахъ золотѝ пльомбы. Єсли припустимо, що зô всѣхъ умираючихъ кождого року на земскôй кулѣ, лишь 500.000 має подôбнѝ пльомбы, и що чистого золота мѣстить ся въ кождôй лишь оденъ каратъ, то ясно, якъ день, що людскôсть тратить такимъ чиномъ пôвъ міліона каратôвъ золота, або цѣлый міліонъ марокъ, числячи, що оденъ каратъ коштує двѣ марки. Та сума є найменша, яку можна заробити, бо не вчислено тутъ того золота, котре можна добути вôдъ людей, похороненыхъ много лѣтъ тому назадъ.

Сказавши се, мôй бувшій приятель торжественно поглянувъ на мене.

— Ну, а якжежь ты добудешь золото зъ могилъ? — поспитавъ я.

— Се моя тайна, — вôдповѣвъ вôнъ, значучо пôднявши палець до горы. — Я вынайшовъ кôлька незвычайно добрыхъ прирядôвъ, при котрыхъ помочи, все пôйде, якъ по маслѣ. На всѣ тѝ приряды, достану въ короткôмъ часѣ патентъ. Але у мене суть еще проекты! — добавивъ вôнъ скоро. Найпершій, є заснованє „Асоціяціи електричного свѣтла на европейскôмъ континентѣ“, вôдтакъ „Інтернаціональне товариство для добуваня скарбôвъ зъ дна моря“, и, наконець, „Товариство для будовы тунеля черезъ пôвнôчный бѣгунъ.

— За много плянôвъ наразъ, дорогий Рольфе!

— Зовсѣмъ не много! Послухай лишь! На певныхъ, точно означеныхъ мною пунктахъ, по цѣлôй Европѣ, будуть уставленѝ великѝ електричнѝ лямпы котрѝ будуть рôвномѣрно освѣчувати цѣлу Европу. Ночей, въ сей спосôбъ, зовсѣмъ не буде, а про теперѣшне, марне освѣчуване улиць, лишить ся лишь згадка. Ідѣмъ дальше. Я выдумавъ новый, и незвычайно простый спосôбъ, до выдобуваня зъ дна моря всѣхъ скарбôвъ, котрѝ лежать тамъ сотнѣ и тысячѣ лѣтъ безъ всякои користи. А теперь саме найінтереснѣйше. Розходить ся тутъ о дослѣдженє пôвнôчного бѣгуна. Чи видѣвъ ты коли небудь, якъ будує ся тунель въ гористôй мѣсцевости? Нѣ? При будовѣ тунеля, найважнѣйшу роботу роблять буряча машины, котрѝ пробивають собѣ дорогу черезъ найтвердшѝ гôрскѝ поклады. Подôбнѝ машины, въ улѣпшенôй, пôсля моихъ плянôвъ, конструкціи, будуть уставленѝ въ такôмъ мѣсци на пôвночи, де зачинає ся границя вѣчного леду; машины пробавши собѣ дорогу скрôзь ледянѝ стѣны, зроблять тунель, або властиво каналъ, по котрôмъ корабель буде мôгъ посувати ся на передъ. За якій рôкъ, цѣль буде осягнена; експедиція, поробивши потрѣбнѝ помѣры на пôвнôчнôмъ бѣгунѣ, буде могла або вернути ся назадъ, або достане ся до Америки. Сежь найпростѣйша рѣчь на свѣтѣ! А мимо того, доси не прийшло нѣкому на гадку, въ сей простый спосôбъ рѣшити таке трудне питанє, котре вôдъ многихъ лѣтъ, не дає спати нашимъ ученымъ ґеоґрафамъ.

Я поглянувъ зъ боку на свого приятеля, и, признаю ся, не безъ страху вôдвернувемъ ся вôдъ него. Мене занепокоивъ загадочный огникъ, якій блестѣвъ въ его великихъ, темныхъ очахъ.

— Всьо то дуже гарно, але выдатки, друже мôй, великѝ выдатки, якихъ потребують твои знаменитѝ предприємства, хто ихъ покрие? — поспитавъ я зъ незнаня.

— О, тымъ и журити ся на потребуешь, — фінансова сторона мого предпринятя находить ся въ знаменитôмъ станѣ, — въ тôмъ напрямѣ вже всьо полагоджено, — вôдповѣвъ вôнъ усмѣхнувши ся зъ вдоволенемъ.

Вôнъ ставъ шукати въ своѣй бôчнôй кишенѣ, въ тôй самôй, де була фляшка зъ горѣвкою и вытягнувъ зъ вôдтамъ пачку якихсь паперôвъ, котру зъ трудомъ розвинувъ своими дрожачими руками. Одно письмо, сильно помяте и затовщене, представляло щось въ родѣ колекты; зъ горы до долины було покрите рôжными пôдписами.

Вôнъ показавъ менѣ пальцьомъ на тѝ пôдписы.

— Отъ, видишь, цѣлый рядъ высокопоставленыхъ осôбъ, котрѝ заінтересували ся моими предпринятями и стали моими спôльниками. Міністеръ Х. давъ на ту цѣль 5 марокъ, радникъ скарбу У. 10 марокъ, ґрафиня — 3 марки и т. д. Тѝ люде, зъ часомъ достануть великѝ доходы за свои грошѣ, они се добре розумѣють, въ противнôмъ случаю, они бы не рызиковали своими грôшми. Знай о тôмъ, ще не для моихъ гарныхъ очей, они дають свои грошѣ, чи не такъ? Надѣюсь, що и ты приступишь до спôлки.

Я бувъ дуже здивованый тымъ неожиданымъ предложенемъ, а найбôльше, тымъ певнымъ тономъ, що недопускавъ жадныхъ сумнѣвôвъ.

— Даруй, але въ якôмъ предприемствѣ кажешь менѣ взяти участь?

— То всьо одно, въ котрôмъ хочешь!

— Знаменито, я записуюсь на пôвнôчну експедицію и жертвую на ту цѣль одну марку.

— Яко другъ, я раджу тобѣ записати ся на всѣ пять предпринятій вôдразу. Доходъ зъ нихъ буде певно рôжный, а менѣ бы було дуже прикро, єслибы ты случайно ставъ спôльникомъ найменше поплатного предпринятя.

— Дуже гарно! На кожде предприняте я даю удѣлу 50 фенікôвъ, що робить разомъ двѣ и пôвъ марки. Грошѣ можна дати сейчасъ?

— Розумѣє ся!

Я давъ йому кôлька срѣбныхъ монетъ, котрѝ въ одну мить щезли въ его кишеняхъ.

Записавши мое имя на папери, вôнъ пôднявъ ся зъ мѣсця.

— Въ короткôмъ часѣ я зайду до тебе и дамъ тобѣ знати, якъ стоить справа зъ нашими дѣлами. До побаченя.

Доси вôнъ нѣ разъ не бувъ у мене; чи жие вôнъ еще, и яка судьба постигла його знаменитѝ проекты, я нѣчого не знаю.

*) Пінґвіны — се морскѝ птицѣ, що жиють въ великôмъ множествѣ на побережахъ полудневои Америки.

Що робôтники повинні знати?

Въ Сполученыхъ Державахъ, пише Американець Р. Гонтеръ, є не менче якъ 10.000.000 бѣдныхъ людей, се є такихъ, що не могутъ по людски мешкати, ѣсти и зодягатись. Чотири міліоны зъ нихъ є публичними нуждарами. Бôльше якъ 2 міліоны робôтникôвъ мають роботу лишь вôдъ 4 до 6 мѣсяцѣвъ кождого року. Майже половина фамилій въ Сполученыхъ Державахъ на мае жадного „проперти". Понадъ міліонъ сѣмсотъ тысячь дѣтей мусить працювати у шапахъ та фабрикахъ въ вѣцѣ, коли повинні бы учитись въ школѣ. Около 5 міліонôвъ жѣнокъ мусить працювати; міліонъ робôтникôвъ зôстае що року убитыхъ або покалѣченыхъ при роботѣ, а 10 міліонôвъ умирае на сухоты.

Богатство Сполученыхъ Державъ взросло за послѣдныхъ 45 рокôвъ зъ 16 до 100 біліонôвъ долярôвъ. Єслибъ се богатство роздѣлити рôвно мѣжь людей замешкуючихъ Сполученѣ Державы, то на кожду особу припалобы 1.250 дол. Тымчасомъ що бачимо въ дѣйсности? Урядова статистика выказуе, що пересѣчна сума, яку міліоны родинъ выдають на жите на тыждень є сѣмъ долярôвъ. Єсли се є пересѣчна сума, то розумѣе ся, що мусять бути що найменче сотки тысячь родинъ, якѣ выдають на жите ще менче. Треба дуже сумнѣватись чи робôтничѣ родины заробляютъ по 7 разы 52, значить 364 долярôвъ на рôкъ, бо урядова статистика принимае, що робôтники працюють повный рôкъ, а се неправда.

Въ мѣсточку Манітовокъ, въ стейтѣ Висконсинъ, выбрали соціялісты свого начальника мѣста и двохъ радныхъ. Въ мѣсточку Рейсинъ, того самого стейту выбрано 6 соціялісличныхъ урядникôвъ, а въ Едмондъ, стейтъ Вашингтонъ, одного радного.

Не дуже щасливо живе ся робôтникамъ въ цівілізованôй Англіи а особливо въ столицѣ Лондонѣ. Пересѣчна величина ихъ комнатъ є 8 стôпъ квадратовыхъ. Стѣны и повалы чорнѣ вôдъ бруду. Въ однôй комнатѣ живе неразъ по двѣ родины. Инспекторъ здоровля знайшовъ въ однôй пивници вôтця, матѣръ, трое дѣтей и четверо поросятъ. Въ другôмъ мѣсци въ пôдземнôй кухни жило 7 осôбъ. Ще въ инôмъ мѣсци мати вôднаймала комнату для неморальныхъ цѣлей зъ раннього вечера до пôзна въ ночи, и тому выганяла дѣти на улицю. Дѣти вертали домôвъ допера по пôвночи. Словомъ, многѣ мущины, жѣнки та дѣти родять ся, живуть и умирають въ однôй комнатѣ, де зносить голодъ и холодъ безъ найменчои надѣѣ на лѣпшу будучность, безъ променя якось радости та выгоды, доки милосердна смерть не закрие имъ очей.

Люде вынаходять що разъ то новѣ машины. Теперь вынайдено автоматичну машину до чищеня домôвъ и сейчасъ завязалась компанія зъ Вандербілтомъ на чолѣ, що буде занимати ся сею роботою. Всяка нова машина, що замѣняе працю людскихъ рукъ є безперечно поступомъ впередъ, бѣда лишь що поки-що зъ того поступу корыстають лишь богатѣ одиницѣ, а робучій нарôдъ терпить на тôмъ.

Президентъ Рузвелтъ вславивъ ся своею пропагандою того, щобы Американцѣ родили бôльше дѣтей; вôнъ радить такожь, щобъ бити мужѣвъ, котрѣ бьють свои жены. Причина чому Американцѣ мають мало дѣтей є та, що они не бачать выглядôвъ для свого потомства и тому ограничають, его число. Причиною недôбраныхъ супружествъ и розводôвъ є те, що жѣнки щобы стати „независимыми" и не працювати тяжко, выходять за кого попало. За тымъ слѣдують квасы а жѣнка мусить жити зъ чоловѣкомъ хочьбы и найгôршимъ, бо вôнъ дае еѣ удержане.

Мясный тростъ даесь не мало въ знаки бѣднымъ людямъ, черезъ те, що пôдвысшуе цѣну за мясо. Якъ звѣстно творене тростôвъ є противъ права, тому заряджено дослѣдъ Мясного Тросту. Але щожь? Комісаръ Ґарфілдъ, що мавъ порученy сю справу, прийшовъ до заключеня, що Мясный Тростъ не здирае, бо заробляе всего около 2 процентъ. Розумѣе ся, що се брехня, але п. Ґарфілдъ видно знае ся на рѣчи. Подôбно роблять другѣ урядники, якихъ дурнѣ робôтники вибирають зъ републиканьской або демократичнои партіи.

Въ Сполученыхъ Державахъ є народный паркъ, що зве ся Йеловстонъ Паркъ. У тôмъ парку живе дико всяка звѣрина; мѣжь нею такожь стадо буйволôвъ (buffaloes), якѣ нынѣ уже майже цѣлкомъ вынищенѣ. Парку сего и звѣрятъ стережуть американьскѣ воякы. Недавно майоръ що стоить на чолѣ сихъ вояковъ здавъ справоздане въ котрôмъ говорить, що череда буйволôвъ збôльшаесь, бо мають подостаткомъ пасовиска и добру воду, долины хоронять ихъ передъ вѣтрами та студеною и доволѣ мѣсця куды они можуть бѣгати. Цѣкава рѣчь, що урядъ Сполученыхъ Державъ дбае бôльше о тахъ буйволôвъ якъ о людей. Вôнъ дбае щобъ они мали подостаткомъ ѣды и добру воду мѣжь тимъ якъ 10 міліонôвъ людей не мае достаточнои поживы, нѣ одягу нѣ домôвки, въ наслѣдокъ чого много передчасно умирають, або пускають ся на бомôвъ та злочинцѣвъ. Той самъ урядъ, що дбае, абы дикѣ быки мали що ѣсти, не постарае ся навить щобы ѣда, яку купуемо за дорогѣ грошѣ була здорова, а не пôдроблювана, шкôдлива здоровлю. Вкôнци цѣкаве ще и те, що той самъ урядъ що каже воякамъ стеречи житя звѣрѣвъ — въ часѣ страйку посилае воякôвъ, щобы убивали людей и то не чужихъ а таки своихъ власныхъ горожанъ.

Якъ иде робота?

Робôтники, що працюють для Стaлевого Тросту дôстали пôдвысшене платнѣ вôдъ 5 до 7 центôвъ на долярѣ.

Въ робôтняхъ Pressed Steel Car Co. въ McKees Rocks, Pa. страйкують рівetеры и фітеры. Компанія старае ся обсадити ихъ мѣсця скебами, але позаякъ мало є людей знаючихъ тѣ роботы, буде мусѣла мабуть уступити въ корысть страйкарôвъ.

Въ Асомпшенъ, Ил. въ копальняхъ робота иде досыть добре; принимають новыхъ людей до роботы.

Желѣзниця Baltimore & Ohio замовила въ American Locomotive Co. 250 инджaѣвъ, а недавно передъ тимъ замовила 10 тысячь каръ. Добрый выглядъ на роботу для тихъ, що працюють у дотичныхъ фабрикахъ.

Въ Шеронъ, Па. мають пуститись невдовзѣ вальцовнѣ що стояли цѣлый рôкъ и другѣ фабрики.

Въ Ґвілінґъ, Вестъ Верджинія, є страйкъ въ желѣзныхъ фабрикахъ. Деякихъ скебôвъ побили и пострѣляли. Здаєсь однакъ, що страйкъ не потреваe довго.

Коло Канелсвилъ, Па. мають отворити нову майну.

Republic Iron & Steel Co. въ Йонґставнъ, О. почала робити пôсля 10 тыжнѣвого супочинку.

Въ майнѣ Гарвікъ (околиця Питсбурга), де передъ рокомъ згинуло много людей, зачинаесь зновь робота, скоро усталена буде платня для робôтникôвъ.

ДОПИСИ.

Зъ Beaver Creek Alta, Can.

Хочу пояснити дописъ зъ Едмонтону зъ 13 ч. „Свободы" про господарку оо. Василіянъ. Отцѣ Василіяне побудовали церковъ въ Едмонтонѣ на лотахъ дарованыхъ имъ французкимъ епископомъ. Тихъ лотôвъ є 18 и епископъ продавъ ихъ Василіянамъ за 1.50 долярôвъ, бо таке тутъ право. Анѣ французкій епископъ анѣ парохіяне до сеи церкви права не мають нôлько самѣ оо. Василіяне, а се тому, щобы захоронити церковь вôдъ процесôвъ. Бо трафить ся, що за рôкъ або два навкучить ся кому греко-католицка вѣра и перейде на иншу, то хотѣвъ бы и церковь на таку вѣру перетягнути. Я думаю, що вôдъ коли оо. Василіяне приѣхали тутъ и стали працювати — вôдъ тодѣ наставъ спокôй мѣжь народомъ и всякôй другôй вѣры перестали пхати мѣжь насъ свôй нôсъ. Я не чувъ про шахрайства та ошуканьства оо. Василіянъ. Хто прийшовъ зъ хрестомъ, плюбомъ, або похороном,то кождый доставъ що потрѣбувавъ, а що-до удержаня, то самѣ фармеры ухвалили 3 доляры на рôкъ вôдъ родины. Коли о. Філясъ выѣздивъ до краю, то научавъ людей, щобы ся тримали купы и не слухали жадныхъ побôчныхъ намовъ и нарôдъ вважавъ дуже, що покидае его такъ добрый пастыръ задля другого стада. Я простый чоловѣкъ и стою на боцѣ, але шахрайства жадного не виджу. ОО. Василіяне побудовали церковъ зъ власнои кишенѣ, то хочь бы дали еѣ французкому бискупови, то що насъ тое обходить? Правда, Василіяне питали громаду чи схоче имъ стати до помочи побудовати сю церковь, але парафіяны не хотѣли. Такожь я не чувъ, щобы Василіяне намовляли, абы мы були належнѣ до французкого бискупа. Чувъ я лишь, що казали, що жадна церковь въ Канадѣ не може бути записана на громаду лишь на чинъ Василіяньскій а то для того, бо людскій розумъ есть помраченый и не знае що творить...

Василь Романюкъ.

Зъ сеи дописи и кôлькохъ попередныхъ видно, що оо. Василіяне хочуть зробити одень „тростъ" зô всѣхъ греко-католицкихъ церковь въ Канадѣ, котрымъ бы они орудовали и его котролювали. Певна рѣчь, що въ сей спосôбъ они забезпечать церковнѣ маетки для католицкои вѣры. Чи забезпечать ихъ такожь для греко-католицкои вѣры, се велике питане, а вже певно на рѣчь, що таке поставлене справы кривдить парафіянъ, бо они платять на церковнѣ маетки а не мають жадного голосу въ зарядѣ ними, иншими словами: мають обовязки, але не мають правъ. Такого стану рѣчей вымагае, пôсля розумованя оо. Василіянъ, добро католицкои церкви и те що людскій розумъ помраченый... А розумъ оо. Василіянъ чи не є такъ само людскій? Що нашѣ люде не все добре уживають свого права заряджуваня церковными маетками а часто его надуживають — се фактъ, але зъ сего не выходить, щобы имъ зовсѣмъ вôдбирати се право, бо се противить ся справедливости.

Ред.

Вôдозва.

Милѣ Братя! Уже вамъ о тôмъ вѣдомо, що въ Гейзелтонъ, Па. завязавъ ся комітетъ до з'органiзованя читальнѣ. Отже той комітетъ уряджуе загальнѣ зборы, дня 8-го Мая р. 1905 то есть въ понедѣлокъ, по недѣлѣ Томинôй.

Про тое комітетъ читальнѣ запрашае:

1) Всѣхъ членôвъ братства и Р. Н. Союза число 85, въ Гейзелтонъ, щобы кождый членъ появивъ ся въ церкви о годинѣ 9-ôй рано.

2) Запрашае ся членôвъ, котрѣ неналежать до братства анѣ до Р. Н. Союза, але тôлько суть щирѣ Русины. Просимо щобы кождый членъ прийшовъ на першѣ загальнѣ зборы въ Гейзелтонъ, Па. и записавъ ся до руской читальнѣ. Уже вамъ вѣдомо о тôмъ якъ зъ нами тутъ всякѣ неуки поступають. Одже щобы неукамъ показати, що мы не есьмо тыми що они, та щобы нашъ нарôдъ просвѣтити,проте закладаемо читальню. Вы любѣ братя не жалуйте пожертвовати той одень день на такъ велике а важне дѣло. Кличемо и до васъ всечестнѣ отцѣ духовнѣ, допоможѣть намъ бѣднымъ сиротамъ на околици Гейзелтоньскôй. Въ разѣ якъ будемо кликати ся о помôчь до васъ, не вôдкиньте нашои просьбы. Були бысьмо такожь радѣ еслибъ вы прибули до насъ въ той день а показали намъ дорогу, куды маемо поступати дальше. Знаемо добре, що неоденъ зъ васъ скаже, що малисьмо доброго пастыря а' не шановали мы его. Правда, можь сказати, що малисьмо доброго пастыря о. Велигорского, що хотѣли намъ шось показати и поучити насъ, що такого мати бôльше не будемо. Но не зъ нашои сторонны, они пôшли вôдъ насъ, але пôшли черезъ тоту неуку. А не скажемо, що той неуки въ насъ богато есть, суть и люде котрѣ знають чоловѣка ушановати, и хотѣть послухати шось цѣкавого вôдъ людей розумныхъ, якъ слухали о. Велигорского, кромѣ чотырохъ або пятьохъ. Тому ще разъ кличемо до васъ и не забувайте о насъ.

Гейзелтонъ, Па. 27-го Апрѣля 1905.

Комітетъ читальнѣ:
Антôнъ Капусьньскій, предс.,
Ф. Поливка,
Т. Добровольскій.
Ю. Пербгъ.

Дальшѣ жертвы
на будову гр.-кат. церкви
въ Ст. Луисъ, Мо.

1) Братство въ Денверъ, Коло. ч. въ Соєд. 97, дня 12 Апрѣля с. р. ... 3.00.

2) Братство въ Вали, Па. ч. въ Союзѣ 80, дня 16 Апр. 11.00, котру то суму зложили: Федоръ Голодякъ, Павло Красняникъ, Василь Клованичь. Юрій Клованичь и Юрій Бѣнлянъ по 1.00; Василь Качайло, Василь Шпаржекъ, Иванъ Царикъ, Иванъ Терешь, Юрій Головка, Михаилъ Градѣль, Иванъ Клованичъ, Петро Славникъ, Василь Клованичь, Андрей Криваничъ, Михаилъ Криваничъ и Василь Криваничъ по 50 центôвъ.

3) Братство въ Смокъ Ронъ, Па. ч. въ Соєд. 217, дня 17 Апрѣля 8.30, котру то суму зложили: Антоній Климъ, Микита Джмеликъ, Юрко Тима, Людвикъ Новаковскій, Илько Добровольскій, Михаилъ Мандзякъ, Пилипъ Грицковичъ, Климъ Витôвъ, Мих. Терлецкій и Йосифъ Керна по 25 цнт.; Дмитро Климъ 20 цнт.; Демко Фричъ, Андрей Торовскій, Войтко Подколицкій и Иванъ Мондзяла по 15 цнт.

4) Иванъ Сенко въ Джесепъ, Па. за спроданѣ тикеты на годинку 2.00.

За всѣ сѣ жертвы складае щиру подяку и просить о дальшѣ ласкавѣ датки

Рада Церковна.

Збирайте грошѣ
НА РУСКУ БУРСУ
въ Йонкерсъ, Н. Й.
и вôдсилайте до:
Rev. Paul Tymkievich,
69 Linden St., Yonkers, NY.
Чеки и моніордеры выписуйте на имя касіера: John Glowa, treas. R. N. F.

ЄСЛИ въ якôмъ плейсѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и чапишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшѣ поясненя и пришле потрѣбнѣ рѣчи.

На продажь

168 акрова фарма, зъ того 40 акрôвъ пôдъ управою, решта пасовиско и твердый лѣсъ. Черезъ фарму перепливае рѣка. До фармы належить садъ, два домы, оденъ зъ 9 а другій зъ 5 комнатами, кузня, велика стайня, що змѣстить 7 коней, 7 коровъ и 50 овець, плуги, бороны, 2 возы, 2 саней, колтівейторъ, грабарка, жниварка, млынокъ и другѣ знаряды господарскѣ. Фарма вôддалена 29 миль вôдъ Скрентонъ, 9 миль вôдъ желѣзницѣ, 2½ милѣ вôдъ почты.

Цѣна $3.000, половина готôвкою, решта на сплату на 5 процентъ. Хтобы хотѣвъ видѣти або купити сю фарму, зволить зголоситись до редакціи „Свободы", 209 Linden Str., Scranton, Pa.

Руска КНИГАРНЯ

продае

молитвенники, изборники, пѣснословцѣ, псалтырѣ, житя святыхъ, катехизмы, библіи, коляды, букварѣ, провôдники, читанки, казки, повѣстки, спѣванники, театральнѣ штуки и другѣ поучаючѣ и забавнѣ книжки.

Каталоґи и цѣнники свѣтскихъ книжокъ замѣщено въ „Свободѣ" кождого мѣсяця.

Адресуйте такъ:

Ruska Knyharnia
BOX 128
Scranton, Pa.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Чарнецького 26, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (монн ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Потреба вѣчь!

Весна! Цѣла природа оживає, будить ся до нового житя. Можебъ и мы Русины пôсля довгои а тяжкои зимы, теперь зъ весною, взялись трохи живѣйше до народнои роботы? А требабъ, бо роботы є купа и часъ не стоить. Таке оживлене моглобъ зробити одно головне Народне Вѣче а опôсля рядъ вѣчь мѣсцевыхъ. Пôдъ Народнымъ Вѣчемъ розумѣемо не всенародне вѣче, вѣче, на якôмъ бы були люде рôжныхъ партій а вѣче Русинôвъ, що причисляють себе до украиньскои партіи. На вѣче Русинôвъ всѣхъ партій, вѣче всенародне на нашу думку ще не прийшовъ часъ. Щобъ таке всенародне вѣче могло вôдбутись, треба щобы впередъ було хочь яке таке порозумѣне мѣжь рôжными „проводирами“ а поки що выстарчить вѣче „партійне“. Таке вѣче повиненъ бы скликати Народный Комітетъ.

Цѣлею того вѣча булобъ дати справоздане зъ дотеперѣшнои дѣяльности та обдумане средствъ для дальшого скрѣпленя нашои народнои організаціи. Пôдъ справозданемъ зъ дотеперѣшнои дѣяльности розумѣемъ не лишь справоздане Народного Комітету, але також справоздане Рускои Бурсы, Фонду Шкôльнои Молодѣжи, Еміґраційного Дому, Народного Дому, Союза и т. д. Словомъ, на такôмъ вѣчу повинні мы обрахувати всѣ нашѣ народнѣ силы. Такій обрахунокъ вказавъ бы намъ також въ чѣмъ мы робили ошибки, де нашѣ браки та причинивъ бы ся до заведеня вôдповѣдныхъ змѣнъ на лѣпше. Обрахунокъ сей показавъ бы намъ на що теперь звертати найбôльшу увагу, въ якôмъ напрямѣ обернути всѣ нашѣ силы. Вѣче таке повиннобъ придумати також способы для втягненя ширшого кружка людей до сеи організаціи, посредствомъ зъорганізованя мѣсцевыхъ Комітетôвъ чи може якихъ другихъ средствъ. Примѣромъ, чи не далось бы засновати чисто народну організацію, котрои члены платилибъ певнѣ невеликѣ мѣсячнѣ вкладки на цѣли чисто народнѣ... Не менче важными предметами вѣча булибъ: положене Русинôвъ въ Америцѣ, політика Русинôвъ въ Америцѣ, вôдносины нашѣ до Русинôвъ другихъ „партій“, до другихъ народностей, до Русинôвъ въ Канадѣ и Бразиліи, та до Русинôвъ въ старôмъ краю. Розумѣє ся, що мы тутъ не подаемо програмы такого вѣча, а лишь кидаемо деякѣ гадки, а обовязкомъ Народного Комітету повинно бути: выробити докладну програму, роздѣлити рефераты, назначити часъ и мѣсце вѣча та постаратись, щобы оно выпало якъ найгарнѣйше та найкористнѣйше для добра загалу. Що до мѣсця, де таке вѣче малобъ вôдбутись, мы предложилибъ Питсбургъ, Па., а то зъ сеи причины, що въ околици Питсбурга є много свѣдомыхъ Русинôвъ, якѣ радо взяли бы участь въ вѣчу, дальше въ Питсбургу загальнѣ рускѣ зборы вôдбувають ся рѣдко (лишь разъ була конвенція „Союза“), є тамъ також гарный хоръ, якій мôгъ бы уприемнити вѣчевикамъ вечѣръ.

Що до мѣсцевыхъ вѣчь, то на нихъ требабъ розказати зôбранымъ про нарады и ухвалы Народного Вѣча и перевести дискусію, а опôсля трактувати справы мѣсцевѣ якъ, положене робôтникôвъ, закладане спôлковыхъ сторôвъ, братствъ и т. и.

Сподѣемось, що кождый, хто приглядаесь нашому житю мусить признати велику вагу вымѣнѣ гадокъ посредствомъ вѣчь, а тымъ самимъ маемо повну надѣю, що не лишь Народный Комітетъ але и мѣсцевѣ комітеты возьмуть ся до скликуваня вѣчь. Вѣча мѣсцевѣ не конче мусѣлибъ ажь слѣдувати за Вѣчемъ Народнымъ, они моглибъ выпередити его. Се булобъ навить лѣпше, если бы мѣсцевѣ вѣча выпередили вѣче загальне, бо тодѣ на загальнôмъ вѣчу можнабъ знати, що думае народъ, а се булобъ по части директивою для Вѣча Народного.

Не слôвъ а дѣлъ потреба.

Деякѣ люде инше говорять та пишуть, а инше роблять. Такимъ людямъ не можна нѣколи вѣрити на слово, доки они не потвердять сказаного дѣлами. До такихъ людей, на жаль, належить и головный духовникъ Общества о. Обушкевичь. Неразъ заявлявъ вôнъ устно и письменно свои добрѣ намѣры, неразъ прощавъ своимъ „тяжкимъ ворогамъ“, а однакъ помимо всѣхъ тыхъ заявъ поступавъ и дальше по старому.

Въ своимъ посланію напечатанôмъ минувшого тыждня въ „Правдѣ“, о. Обушкевичь знову заспѣвавъ свою давну пѣсоньку.

Ось що вôнъ пише: „Мы прото (зъ нагоды Воскресенія) забываемъ всѣ тяжкіи оскорбленія, нанесеныи нашими братьями Русинами, которыи перебравши украиньско -- радикальныи назвы — идеи, насъ за нашу твердость въ вѣрѣ и постоянность въ народности, за проуказаніе нашой любви къ всѣмъ Славянамъ — смертельно ненавидящимъ; — откладаемъ весь гнѣвъ, примиримся и съ тяжкими нашими ворогами, пращаючи имъ отъ сердця ихъ прегрѣшенія.“ А въ другôмъ мѣсци ще пише о. Обушкевичь таке: „Желаю вамъ братьямъ: членамъ „Общества Русскихъ Братствъ“, „Союза“, членамъ-Русинамъ „Соединенія“ и „Взаимопомощи“ — любви и единодушія. Отложимъ всяку ненависть, зависть, споры за пустяки, обоймѣмъ другъ друга, да будемо едино въ Христѣ и во святой Руси“.

Правда якъ гарно написано? О. Обушкевичь кличе всѣхъ Русинôвъ до едности и прощае навить своимъ „тяжкимъ ворогамъ“! Питане тôлько чому своихъ „ворогôвъ“ уважае о. Обушкевичь такими „тяжкими“, що они такого зробили о. Обушкевичови? Чи може котрый зъ нихъ старавъ ся выгнати о. Обушкевича зъ парохіи при помочи людей пôдозрѣлого характеру, якъ се робивъ о. Обушкевичь въ Пітсбурґу и деинде? Чи може старавъ ся засѣсти его двѣ парохіи, коли о. Обушкевичь ѣздивъ до краю? Чи може старавъ ся вôдобрати ему парохію, коли о. Обушкевичь бувъ хорый, якъ се вôнъ робить въ Джерзі Сіти? Чи може заѣздивъ до его парафіи и бунтовавъ людей? Чи може при помочи полісменôвъ и айрискихъ бискупôвъ старавъ ся позбавити о. Обушкевича хлѣба? Чи може хто зъ ворогôвъ о. Обушкевича уживавъ его дякôвъ, щобы пôдъ нимъ рили? Чи може хто закладавъ газету, щобы въ нѣй вôдбирати честь о. Обушкевичови, якъ о. Обушкевичь заложивъ противъ своихъ „тяжкихъ ворогôвъ“ „Правду“? Нѣ, нѣчого такого не було; про се кождый знае. Отець Обушкевичь не дôзнавъ вôдъ своихъ „тяжкихъ ворогôвъ“ жаднои кривды, а „тяжкѣ вороги“ стали чѣпати о. Обушкевича доперва тодѣ, коли вôнъ зъ завзятôстю гôдною лѣпшои справы ставъ нищити „ворогôвъ“. Привязане о. Обушкевича до народности и вѣры, любовь до другихъ Славянъ и т. п., зовсѣмъ не були причиною того, если коли противъ о. Обушкевича сказано або надруковане яке гôрке слово, — причиною того всего була выключно его пôдпольна, інтригантска, дволична робота.

Вправдѣ о. Обушкевичь може засланятись тымъ, що тѣ „тяжкѣ вороги“ не зробили ему лично нѣчого злого, але за те робили противнародну роботу, дѣлили народъ, и т. п., та и се покажесь неправдою. „Тяжкѣ вороги“ власне лучили нарôдъ разомъ, працювали въ „Союзѣ“, заходились коло Еміґраційного Дому, збирали жертвы на Фондъ шкôльнои молодѣжи и т. п. та всегда накликували Русинôвъ до едности. Роздѣлъ внѣсъ доперва о. Обушкевичь зразу своею пôдпольною роботою при помочи рôжныхъ людей, а опôсля при помочи заснованои нимъ казеты.

Та все те вже минуло, належить до исторіи и шкода про те говорити.

Єсли о. Обушкевичь теперь на склонѣ своихъ лѣтъ справдѣ хоче направити неодно лихо яке заподѣявъ, если вѣрить въ се, що написавъ минулого тыждня въ „Правдѣ“, если написавъ те все щиро, и хоче такъ поступати якъ написавъ, то нехай покаже свою миролюбивôсть, свою охоту до згоды, свое прощане також дѣлами. Черезъ те не розумѣемо, що о. Обушкевичь мавъ бы стати Украинцемъ або радикаломъ, зречи ся двохъ сс, свого привязаня до „русскои“ народности и любови до Славяньства — нѣ. Розумѣемъ однакъ, що если о. Обушкевичь писавъ щиро и не є дволичникомъ, але чоловѣкомъ чести, то о. Обушкевичь вôдъ теперь:

не буде по чужихъ парохіяхъ бунтовати людей противъ мѣсцевыхъ священикôвъ анѣ лично, анѣ письменно, анѣ черезъ своихъ помôчникôвъ;

не буде сѣяти роздору та ненависти до другихъ „братôвъ Русинôвъ“ хочь бы они и не належали до тои партіи що вôнъ;

не позволить, якъ духовный управитель, свому органови „Правдѣ“ чернити та нападати невинныхъ людей;

не буде волочити ся зъ мѣсця на мѣсце та робити згôршене мѣжь народомь своимъ поступованемъ;

зрече ся уряду доносчика и спôльника айрискихъ епископôвъ, але осяде десь на вôдповѣднôй парохіи и буде працювати для добра руского народа.

Єсли о. Обушкевичь справдѣ вôдъ теперь стане такъ поступати якъ повысше написано, значить, если щирôсть своихъ слôвъ докаже дѣлами, тогдѣ певно и „найтяжшій ворогъ“ усхилить передъ нимъ голову та дарує ему его минулѣ прегрѣшенія. Єслижъ о. Обушкевичь навить помимо свои теперѣшнои заявы буде и дальше по старому поступати, тодѣ навить найбôльше легковѣрный буде мусѣвъ прийти до заключеня, що всякѣ прощаня зъ боку о. Обушкевича и всякѣ его поклики до згоды и торбы сѣчки не варта.

Не слова а дѣла о. Обушкевича могуть те зробити, що „тяжкѣ вороги“ его, стають якъ „воскъ отъ лица огня“.

Якъ жиють Русины въ Northampton, Mass. и околици.

Мѣсточко тутъ невелике, але положене въ краснôй околици. Фабрикъ небогато; фабрика желѣзна до выробу ножôвъ и видельцѣвъ, ткацка фабрика до выробôвъ едвабныхъ и маленька фабричка, въ котрôй выробляють инструменты музычнѣ. Въ тôй остатнôй працює и нашихъ двохъ Русинôвъ: Михайло Зятикъ и Стефанъ Чижикъ. Що до Русинôвъ, то не жие ихъ тутъ богато, всего двѣ—три родины, и то маю на думцѣ лише тихъ Русинôвъ, котрымъ житє и зносины зъ другими народами, зъ котрыми жиють, не выдерло найважнѣйшои рѣчи для Русина, то є нашои рôднои мовы. Бо другѣ тутъ жиючѣ люде, хотяй подекуды и признають ся до Русинôвъ, то однакъ по руски говорити не вмѣють чи може не хочуть... Недалеко вôдъ Northampton, о пятнайцять до двайцять минутъ ѣзды трамваемъ, лежать осады: Hadley, North Hadley, також Hatfield та Sunderland. Тутъ розтягають ся прекраснѣ фармы, на котрыхъ працюють Русины такъ галицкѣ якъ и зъ Угорщины. Декотрѣ зъ свѣдомѣйшихъ Русинôвъ, котрѣ жиють розкиненѣ, вôдчувають и тутъ потребу якоись організаціи, якогось скупленя своихъ людей, щобы хоть разъ на мѣсяць могли разомъ зôйтись, щобы хотяй въ Недѣлю, въ вôльнôй хвили вôдъ утяжливои працѣ, могли зôйтись разомъ и поговорити про свою долю и недолю въ чужинѣ, щобы покрѣпити душу, що тужить до рôднои бесѣды, обычаѣвъ, однымъ словомъ до всего що свое... На жаль такихъ нашихъ людей въ тôй околици дуже а дуже мало! Запитае неоденъ зъ читачѣвъ „Свободы“, чому воно такъ є? Чому оденъ Русинъ хоче организуватись, горне ся до просвѣты, а другій если не спить еще сномъ летарґічнымъ, то хрунить и встыдае ся признавати до своеи народности. Вина тутъ подеколи самыхъ нашихъ Русинôвъ, що коли вже вырвали ся разъ зъ пôдъ опѣки ляцкихъ керманичѣвъ, або Кошутовцѣвъ зъ Угорщины, не можуть зрозумѣти, що мы въ Америцѣ можемо обôйти ся безъ чиеи небудь опѣки. Але подруге видко, що тѣ нашѣ „опѣкуны“ увзялись знищити Русинôвъ, бо и тутъ въ Америцѣ, на вôльнôй земли, не дають намъ спокою, а чепили ся насъ якъ хвасте псього хвоста и годѣ, щобы вже разъ вôдъ насъ вôдчепили ся!! Бо и тутъ по фармахъ нашѣ Русины невôльнѣ вôдъ вшехпольскои аґітаціи. Тими польскими аґітаторами є не хто инший, якъ лише польскѣ отцѣ „Misyonarze“, котрѣ бушують тутъ по цѣлôй околици и въ своихъ „казаняхъ“ страшать смолою и сѣркою тихъ, котрѣ поважилибы ся читати черезъ нихъ заказанѣ ґазеты або книжки. Єсли не маешь доброи польскои ґазеты, потверджено черезъ „polskiego rzymsko katolickiego kapłana“, то не читай жаднои, бо въ противнôмъ разѣ не достанешь розгрѣшеня и тогды пропадай на вѣки!.. Ото наука вшехполякôвъ въ сутанѣ! Розумѣе ся, що нашому въ такій способъ споляченому Русинови и не споминай о ґазетѣ або якôй небудь орґанізаціи, бо прецѣнь лѣпше не читати ґазеты, хотьбы тую ґазету давали ему даромъ, еслибы за тое мусѣвъ чоловѣкъ по смерти загибати... Народе рускій! Скинь вже разъ зъ себе тихъ шляхоцкихъ заушникôвъ! Бо то облудники! Не добра — а злобы, не просвѣты и гôдности чоловѣческои — а темноты и рабства учать насъ тѣ вшехполяки въ сутанахъ. Учили вони насъ въ нашôмъ краю, и щожь вони насъ навчили? Присѣли нашу рôдну землю, у нихъ маетки а ты рускій хлопе иди глядати щастя за море! А если вôджиешь въ Америцѣ, то вони тебе й тутъ вôднайдуть, щобъ тя учити по давному, щобысь хорони Боже въ Америцѣ не узрѣвъ свѣтла и не упôмнувъ ся о свое право. Русины! Єсли васъ будуть страшити польскѣ „Misyonarze“, що грѣшить тôй що читае ґазеты, то скажѣть имъ, най вони въ подôбный способъ учать своихъ Мазурôвъ. До насъ имъ засѣ! Мы маемъ своихъ священикôвъ въ Америцѣ, котрѣ насъ не страшать, а ще заохочують насъ самѣ до просвѣты. Тихъ намъ держатись, бо лише черезъ просвѣту станемо вôльными.

Михайло Беля.

375.000 членôвъ въ Юніи Злученыхъ Углекопôвъ.

Майнеры змôцнять свое становище, если осягнуть сей результатъ.

Скôлько мѣжь читачами „Свободы“ є добрыхъ юнійныхъ робôтникôвъ? Мы не годнѣ поставити се питане кождому нашому читачеви зъ осôбна, але не зашкодить, если кождый читачь самъ себе запитае. Рôвночасно мусимо пояснити, що треба розумѣти пôдъ добрымъ юнійнымъ робôтникомъ а такимъ, що лишь належить до юніи. Суть люде, що належать до юніи и платять до неѣ, але нѣколи не ходять на мітинги. Инші ходять на мітинги, але якъ бы лишь зъ мусу и тѣшать ся коли мітингъ скôнчить ся. Ще иншѣ ходять на мітинги лишь ду-

же рѣдко и остають дома, коли мають до того хочьбы найменчу правдиву або выдуману причину. Такі люде дуже мало причиняють ся до розвитку юніи, до еѣ скрѣпленя а тимъ самимъ до полѣпшеня своеи долѣ.

Люде, зъ якихъ найбôльше користи мае юнія се тѣ, котрѣ не лишь ходять на мітинги, але беруть въ нихъ дѣяльну участь, бесѣдують про розвôй юніи, роздумують якъ бы то збôльшити число еѣ членôвъ и полѣпшити долю свою и своихъ товаришѣвъ-робôтникôвъ. Завдяки такимъ людямъ розвинулась юнія до сего степеня на якôмъ теперь находить ся.

Коли Мичелъ ставъ президентомъ Юніи Злученыхъ Углекопôвъ в 1898 роцѣ, числила Юнія 55.000 членôвъ. Нынѣ майнерска юнія мае 330.000 членôвъ.

Бôльша часть членôвъ вступила до юніи, бо бачила користи и добродѣйства, якѣ походять зъ приналежности до юніи. Та побôчь тихъ, що вже суть членами е ще много такихъ, що стоять осторонь вôдъ юніи. Урядники юніи роблять всякѣ зъусиля, щобы и тихъ позôсталыхъ робôтникôвъ втягнути до юніи та пôднести число еѣ членôвъ на 375.000, а єсли можливо навіть на 400.000.

Єслибъ юнія дôйшла до числа 400.000 членôвъ, она булабъ далеко сильнѣйша якъ е теперь; она моглабъ тодѣ також робити бôльше доброго для своихъ членôвъ якъ теперь. Моглабъ легче пôдвысшити платню робôтникамъ та знести сей гнетъ, якій пануе тамъ де робôтники ще не зовсѣмъ зъорганизованѣ и пôднести ихъ зъ положеня невôльникôвъ на сю высоту на якôй стоять нынѣ добре зъорганизованѣ юнійнѣ американьскѣ робôтники.

Чи не схочешь и ты, любый читателю, причинитись до сего? Єсли такъ, то твôй обовязокъ е ясный. Ты повиненъ старати ся всѣми силами працювати для юніи, пояснити другимъ що се е юнія, ходити на мітинги, брати въ нихъ дѣяльну участь, намовляти другихъ, щобы ставали членами юніи, словомъ, добро юніи вважати своимъ власнымъ добромъ.

Якъ мы вже неразъ згадували, компаніи слѣдять каждый крокъ юнійныхъ робôтникôвъ и бють тамъ, де робôтники найслабше тримають ся купы, бо тамъ найлегче ихъ розôрвати, розбити. Въ мѣсцевостяхъ де робôтники слабо организованѣ, компаніи знижають платню та заводять довшій день робучій, тому робôтники повиннѣ организуватись, стояти оденъ за всѣхъ а всѣ за одного для свого власного добра.

Єсли майнеры зрозумѣють свое положене, они легко могуть збôльшити число членôвъ юніи на 400 тисячь, а тогды и легче будуть могли домагатись высшои платнѣ и не будуть боятись страйку.

Заворушеня въ Росіи.

Петербургъ 24. Правительство заходить ся въ цѣлкомъ новый способъ придавити заворушеня селянъ и въ сей способъ охоронити приватне добро великихъ посѣдачѣвъ земельныхъ. На предложене міністра справъ внутрѣшныхъ Булигіна, царь выдавъ декретъ, що въ провінціяхъ захопленыхъ селяньскими розрухами, будуть установленѣ комісіи, котрѣ мають выслѣдити ворохобникôвъ, мають ошацувати заподѣянѣ шкоды великимъ посѣдачамъ земельнымъ, и тѣ шкоды мають звернути тѣ села, зъ котрыхъ походять ворохобники. Въ першôй мѣрѣ на покрыте тои шкоды послужить майно ворохобникôвъ, котре може бути цѣлковито спродане. Правительство россійске е тои гадки, що селяньскій заворушеня будуть цѣлковито придавленѣ, єсли селяне переконають ся, що заподѣянѣ шкоды будуть мусѣли звернути своимъ власнымъ майномъ.

Умѣркована конституційна ґрупа зъ Петербурга, на чолѣ котрои стоять Бощиньскій и Кореръ, постановила получити ся зъ другими умѣрковаными лібералами, и стремѣти до реформъ, якйбы лежали въ ихъ интересѣ. Ґрупа та уважае, що народъ россійскій еще не дорôсъ до загального права голосованя и до независимого парляменту. Они уважають за найвôдповѣднѣйше, єслибы дати власть земствамъ и думамъ, котрѣ якъ звѣсно находять ся въ рукахъ шляхты.

Петербургъ 25. Ходить тутъ поголоска, що на великдень дасть царь амнестію всѣмъ вязнямъ, котрѣ сидять въ вязницяхъ або суть засланѣ на Сибѣръ за політичнѣ и релігійнѣ переступства.

Пôдчасъ святъ, котрѣ тревають три днѣ, можна надѣятись кровавыхъ заворушень. Рôжнѣ вôдозвы, котрѣ правдоподôбно походять вôдъ поліціи, щобы зменшити довѣре народа до революціонерôвъ, перестерѣгають народъ, щобы пôдчасъ святъ, не входивъ до церкôвъ, бо всѣ будуть высадженѣ въ воздухъ.

Каждого року, царь зô своимъ дворомъ бравъ участь въ богослуженю церковнôмъ въ катедральнôй церквѣ въ Петербурзѣ, де въ суботу о пôвночи митрополитъ оповѣщавъ пресвятое воскресене Господне. Въ тôмъ роцѣ вôдкликано сю церемонію зъ боязни о житє царске.

Ґубернаторъ Петербурга Треповъ, зô страху о свое житє, окруживъ ся цѣлымъ заступомъ поліціи и вôйска.

Минувшои ночи поробила поліція много арештованъ. Мѣжъ арештоваными находять ся три революційнѣ провôдники.

Коли минувшои недѣлѣ принимавъ у себе царь на авдієнціи, провôдника дворяньства зъ ґуберніи, Кострома, сказавъ до него: „Мое рѣшене дотично покликаня заступникôвъ народа, е незмѣнне. Міністеръ внутрѣшныхъ справъ робить всякѣ заходы, щобы се рѣшене перевести въ дѣйсность въ найкоротшôмъ часѣ". Зъ тои нагоды пише „Новое Время": Тѣ слова суть неначе бальсамомъ для цѣлои Росіи. Они успокоять всѣ верствы суспôльности. Царскѣ слова запевняють, не лишь дати призвôлъ на потрѣбнѣ реформы, але також перевести ихъ въ дѣйсность, мимо злыхъ духôвъ, котрѣ недовѣряють намѣрамъ царя.

Вѣсть, мовбы президентъ міністрôвъ Витте уступивъ зô свого становища, заперечують тутъ рѣшучо. Витте е справдѣ пересиленый роботою, и потребуе вôдпочинку, але зô свого становища не зрезиґнувавъ. Въ кругахъ фінансовыхъ кружить поголоска, що Витте обôйме проводъ надъ россійско-китайскимъ банкомъ.

Міністеръ внутрѣшныхъ справъ Булигінъ выдавъ розпорядженє до всѣхъ ґубернаторôвъ, що они не смѣють вôдкидати петицій, не подавши письменно причины, чому та петиція зôстала вôдкинена.

Вызначнѣйшѣ мешканцѣ Петербурга, боячись заворушень въ день першого мая, громадно опускають мѣсто. Зелѣзничѣ поѣзды суть переповненѣ пасажирами. Въ протягу двохъ послѣднихъ тыжнѣвъ выставлено 150.000 пашпортôвъ.

Петербургъ 26. Кажуть, що рôчный перегляд вôйска, котрый вôдбувае ся въ присутности царя, не вôдбуде ся сего року. Ґвардійскѣ реґіменты суть розмѣщенѣ по всѣхъ частяхъ Петербурга, абы на случай потребы могли придавити робôтничѣ заворушеня на першого мая.

Пôпъ Гапонъ знайшовъ въ особѣ попа Миколая свого гôдного наслѣдника. Николай збирае робôтникôвъ по рôжныхъ частяхъ мѣста, и мае революційнѣ промовы. Єго сособистый вплывъ на робôтникôвъ, е дуже великій. Правительство слѣдить за его роботою, и розганяе скликанѣ нимъ зборы.

Зъ мѣсцевостей положеныхъ надъ Волгою, доходять непокоючѣ вѣсти про заворушеня селянъ.

Многѣ россійскѣ часописи запевняють, що покликане заступникôвъ народа до Петербурга наступить въ мѣсяцю червню.

Москва 26. Загальный конґресъ Земствъ, якій мавъ тутъ вôдбути ся дня 5. мая, не вôдбуде ся, зъ тои причины, що міністеръ внутрѣшныхъ справъ Булигінъ не давъ на него позволеня.

Ситуація въ Росіи е дуже напружена. Поминувши заворушеня по мѣстахъ, Росія стоить передъ страшнымъ заворушенємъ селяньства.

Борба и клясова ненависть зрастае. Покликане заступникôвъ народа показуесь рѣчею доконечно потрѣбною.

Петербургъ 27. Ґенераль-ґубернаторомъ Москвы въ мѣсце убитого великого князя Сергія, зôставъ именованый бувшій шефъ поліціи въ Москвѣ, ґенералъ Козловъ. Имя Козлова кроваво записане въ памяти борцѣвъ за свободу въ Петербурзѣ, де вôнъ въ сѣмдесятыхъ рокахъ бувъ такожъ шефомъ поліціи.

Загаломъ е вôнъ чоловѣкъ строгій а вôльнодумнѣ заходы придавлюе потоками крови. Єго именоване принято зъ великимъ обуренємъ. Въ Москвѣ говорять: „Мы надѣялись вôдъ царя свободы и реформъ, яко великодный подарунокъ, а вôнъ намъ давъ Козлова".

Козловъ мае теперь 68 лѣтъ, а именовано його передъ першимъ мая мабуть тому, щобы своею зелѣзною рукою придавивъ всякѣ заворушеня.

Щобы забезпечити ся проти всякихъ заворушень, выдавъ ґубернаторъ Петербурга Треповъ розказъ, щобы всѣ каменицѣ були день и нôчь позамыканѣ, а сторожѣ мають пильно уважати, кого впускають до середины. Не вôльно людямъ збирати ся въ громады по улицяхъ, а пяницъ мае ся вôдвозити до вязницѣ.

Петербургъ 28. Около 100 тысячь войска стоить тутъ готове придавити на случай потребы робôтничѣ заворушеня.

Вôйна на Далекôмъ Сходѣ.

Парижь 23 цвѣтня. Доносять тутъ, що въ пристани Сайгонъ чути було минувшои ночи сильну канонаду вôдъ стороны заливу Камранъ.

Токіо 23. Вôдповѣдь Франціи, на протестъ Японіи, проти уживаня заливу Камранъ, черезъ россійску фльоту, зôстала нынѣ оголошена. Загально уважають ту вôдповѣдь яко невдоволяючу. Зôстало ствердженo, що россійска фльота довшій часъ перебувала на французкихъ водахъ, щобы приготовити ся до морскои битвы. Японія буде теперь звертати строгу увагу на те, щобы запевненя французкого правительства зôстали справдѣ выконанѣ. До японьского посольства наспѣла депеша, що Россіяне опустили вчера заливъ Камранъ.

Ніншу, Індо-Хіны 23. Оденъ тутешный купецъ, котрый спродававъ товары россійскôй фльотѣ, сказавъ нинѣ, що 20 россійскихъ кораблѣвъ военныхъ и 36 транспортовыхъ находять ся въ заливѣ Камранъ. Вôнъ думае, що россійска фльота опустить сей заливъ 27-го цвѣтня, коли получить ся зъ фльотою адм. Небоґатова.

Токіо 23. Зъ поля вôйны въ Манджуріи доносять тутъ, що скрайне японьске крило заняло околицю Тунгва, такъ, що ґен. Мадулофъ не буде мôгъ вже непокоити японьску армію надъ рѣкою Ялу.

Россійскѣ вôйска, що стоять напротивъ лѣвого японьского крила, достали сильну пôдмогу. Въ прочѣмъ ситуація незмѣнена.

Сайгонъ 23. Адм. Рождественьскій терпить, якъ тутъ донесено, на кровавую дезентерію.

Заливъ Камранъ 24. Россійска фльота, зложена зъ 52 кораблѣвъ, опустила дня 22 цвѣтня пополудни заливъ Камранъ, и поплила въ пôвнôчнôмъ напрямѣ. Шѣснайцять кораблѣвъ, мѣжъ ними кружлякъ „Свѣтляна", шпитальный корабель „Орелъ", чотыри кораблѣ нѣмецкѣ, сѣмъ данськихъ, и три россійскѣ транспортовѣ кораблѣ, лишили ся въ французкôмъ заливѣ. Хотяй Россіяне, такъ офіцеры, якъ и простѣ жовнѣры, суть певнѣ победы, то однакъ посторонни люде, що мали нагоду зъ близька приглянути ся россійскôй фльотѣ, суть рôжнои гадки, що до успѣхôвъ тои фльоты въ недалекôй будучности. Думають, що адм. Рождественьскій доложить всѣ можливѣ стараня, щобы получити ся зъ фльотою адм. Небоґатова, еще передъ рѣшаючою битвою.

Петербургъ 24. Адміраліція не вѣрить депешамъ, якѣ подають заграничнѣ часописи про побутъ японьскои фльоты. Думають, що тѣ депеши суть фальшивѣ, щобы ввести въ блудъ Россіянъ.

Зъ Манджуріи доносять тутъ, що маршалокъ Ояма буде вижидати выслѣду морскои битвы, уважаючи дуже небезпечнымъ для Японцѣвъ, предприняти теперь бôльшѣ операціи военнѣ въ Манджуріи. Єсли бы адм. Рождественьскій дôставъ ся до Владивостока, а адм. Тоґо охоронивъ лучнôсть вôйскъ сухопутныхъ зъ Японіею, въ такôмъ случаю Японцѣ безпроволочно приступили бы до облоги Владивостока, подôбно якъ се було зъ Портомъ Артура.

Токіо 24. Зъ великою увагою слѣдять тутъ порушеня россійскои фльоты, котра опустила заливъ Камранъ и удала ся въ пôвнôчнôмъ напрямѣ на Океанъ Спокôйный.

Сайгонъ 25. Пôсля найновѣйшихъ вѣстей, дня 23 цвѣтня вечеромъ, переплила японьска военна фльота, зложена зъ 20 кораблѣвъ, попри заливъ Камранъ.

Въ недѣлю рано, чути було въ заливѣ Камранъ легку стрѣлянину на мори. Два, рижомъ наладованѣ кораблѣ, що плыли зъ Сайгону до Японіи, попались въ руки Россіянъ. Россійскѣ офіцеры запевнювали, що адм. Рождественьскій рѣшивъ ся приняти битву морску зъ Тоґомъ. Свôй головный атакъ хоче Рождественьскій вымѣрити на адміральскій корабель Тоґа. Фльота адмірала Небоґатова еще не получила ся зъ фльотою Рождественьского.

Петербургъ 25. Ґенералъ Куропаткинъ въ короткôмъ часѣ опустить поле вôйны и удасть ся зъ поворотомъ до Росіи. Єго наслѣдникомъ мае бути ґен. Кавльбарсъ, призначеный на команданта другои арміи.

Тузанъ 25. Помѣжь Мукденомъ а Ліао-Янґомъ знова привернено зелѣзничу комунікацію. Черезъ рѣку Гунъ, переправляли ся Японцѣ до теперь на провізоричнôмъ мостѣ. Въ послѣдныхъ часахъ выготовлено вже тревалый зелѣзный мôстъ. Такожь мѣжь портомъ Дальнымъ а Мукденомъ привернено тревалу комунікацію. Провіянтъ для японьскои арміи въ прорѣзѣ ґорскôмъ Те, довозять джонками ажь до Нючвангу, а зъ вôдси зелѣзницею на мѣсце призначеня.

Токіо 26. Доносять тутъ зъ поля вôйны въ Манджуріи: Дня 24. цвѣтня напало сять баталіонôвъ пѣхотинцѣвъ, 1600 козакôвъ и одна батерія артилеріи на высунену на передъ японьску кавалерію коло Кайванъ. Японцѣ дôставши пôдмогу, вôдбили атакъ, и прогнали Россіянъ ажь до Менчавчѣ. Японцѣ стратили 38 убитыхъ. Россіяне лишили на побоевищи 200 убитыхъ и раненыхъ.

Петербургъ 25. Ґен. Лѣневичъ доносить, що коло мѣсцевости Манчензу, ваатаковали Россіяне позиціи японьскѣ и приневолили ихъ цофнути ся на полудне. Японцѣ утѣкаючи, пôдпалили значнѣ маґазины зъ живностію, щобы не попались въ руки Россіянъ.

Заливъ Камранъ 27. Одинокѣ кораблѣ, якѣ тутъ лишились, то суть чотыри нѣмецкѣ транспортовѣ кораблѣ. Послѣднѣй россійскій корабль, мѣжъ ними шпитальный корабель „Орелъ" поплили вчера рано дальше. Россійска фльота находить ся поза залывомъ Камранъ и правдоподôбно выжидае фльоты адм. Небоґатова.

Петербургъ 27. Тутъ надѣють ся, що фльота Небоґатова осягне завтра Сінґапоре, а получене ся зъ фльотою Рождественьского не скорше наступить, ажь 5. мая. Такожь пануе тутъ переконане, що адм. Тоґо не вôдважить ся заатаковати фльоту Небоґатова, позаякъ стративъ бы зъ очей фльоту Рождественьского, котра бы тымчасомъ утекла до Владивостока.

Токіо 27. Нема тутъ певныхъ вѣдомостей про обороты и намѣры россійскои фльоты. Правдоподôбно Рождественьскій не скорше стане до морскои битвы, доки не получить ся зъ Небоґатовымъ.

Силы обохъ ворожихъ фльотъ, котрѣ кождои хвилѣ могуть на себе ударити, суть меньше бôльше одинаковѣ. Справдѣ Россіяне мають сильнѣйшѣ и лѣпшѣ кораблѣ военнѣ, то за те мають Японцѣ лѣпшѣ панцирники. Отже сила обохъ фльотъ однакова, а рѣшить тутъ здôбность полководця, и вôдвага жовнярôвъ.

Тсінґтавъ 27. Фльота адм. Рождественьского получила ся вже зъ фльотою Небоґатова, якъ доносить приватна телеґрама.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 624 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Йос. Кульчицкій BALTIMORE, M. D.

Заст. касіера ....А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій.............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ.................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.

Ихъ заступники:

Ив. Сенько......................Jessup, Pa.
Ив. Посипанко.............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій..............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій...........Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь................Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

ПЕТРО ГУТНИКЪ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 46 Plymouth, Pa., упокоивъ ся 19 Апрѣля б. р. Небощикъ походивъ зъ Угорщины, села Сулинъ, стол. Спишъ.

Вѣчная память!

Ч. 515. **КВІТЪ** $600.00

на шѣстьсотъ доларôвъ, котрі пп. Иванъ и Семанъ Левицкій отримали яко посмертну запомогу по братѣ Михайлѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Вирки, Галичина 10 Апр., 1905.

Иванъ Левицкій,
Симеонъ Левицкій.
Свѣдки { Илія Кузикъ, Адамъ Судома.
о. Лука Войтовичь, парохъ.

Ч. 552. **КВІТЪ** $600.00

на шѣстьсотъ доларôвъ, котрі я подписана отримала яко посмертну запомогу по моимъ мужу Иванѣ Цѣдило яко посмертну запомогу зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa., April 25, 1905.

Теонка Цѣдило,
Свѣдки { Дм. Вислоцкій, Григ. Дзьобко.
Гав. Малинякъ, предсѣд.
С. Хорощакъ, секретарь.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Даю до вѣдомости цѣлому братству св. Отця Николая въ Pittsburg, Pa.:

1) Що мітинги вôдбувають ся въ кожду другу Недѣлю по першôмъ.

2) Що кождый членъ повиненъ приходити на мітингъ точно о 2-ôй годинѣ пополудни.

3) Що котрый членъ прийде пôзнѣйше, той буде караный и мѣсячне не буде ся вôдъ него вôдбирати, бо инакше не можна утримати порядку такъ въ братскихъ книжкахъ якъ и въ ухвалахъ.

4) Що я длятого подаю се публично въ часописи „Свободѣ“, щобы кождый знавъ, щобы бувъ порядокъ а не такъ якъ до того часу, що котрый членъ коли хотѣвъ то приходивъ.

Отже прошу выповняти тихъ пару точокъ, то буде порядокъ.

17-19 П. Войтовичь, предсѣдатель

БРАТСТВО

Св. Отця Николая въ Питсбурґу ухвалило на рôчнôмъ мітинґу, що члены плейзовій, котрі не можуть бути на мітинґу, мають присылати мѣсячне до головного предсѣдателя нашого Братства на адресу:

N. Stefanovich,
619 Carson Str., SS. Pitsburg, Pa.

М. Дмитрôвъ,
секр. „Союза“.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братство св. АА. Петра и Павла въ Ансоніи, Кон. устроює БАЛЬ, котрый вôдбуде ся 29 го Мая с. р. въ Нѣмецкôй Гали на Maple St. въ Ансоніи, Кон. Початокъ о 7-ôй годинѣ вечеромъ. Музика знаменита. Запрашаємо братства мѣсцевій и подальшій и всѣхъ Русинôвъ и Русинки, хлопцѣ и дѣвчата.

Повѣдомляємо, що наше братство буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Маю с. р. за половину вступного. Братя Русины, заохочуйте одні другихъ и приступайте до нашого братства, бо въ єдности сила, а забезпечите ся въ разѣ нещастя. Учѣть ся зъ чужихъ припадкôвъ розуму и приступайте въ члены, бо наше братство єсть богате, має членôвъ 160 и платить запомогу тыжневу $5.00 а посмертного $200. Отже даємо спосôбность всѣмъ що хотять приступити, приступайте а не пожалуєте.

Григорій Журавъ, предсѣд.
Иванъ А. Цѣцѣло, секрет.

ОГОЛОШЕНЄ.

Першій БАЛЬ Сестрицтва св. Любви въ Карнеґі, Па. вôдбуде ся въ Четверъ дня 11-го Мая о 7-ôй годинѣ вечеръ въ славяньскôй гали, Star Hall на другôй евеню. На тôмъ балю не буде бракувати нѣчого. Будуть танечники и танечницѣ рускі зô всѣхъ околичныхъ плейзôвъ и зъ Питсбурга. Перекуска, лончѣ и напоѣ будуть всѣлякого рода, а услугувати гостямъ будуть красні сестрицѣ. Вступъ для мущинъ 50 центôвъ, для женъ и дѣвчатъ 25 центôвъ.

По брацкихъ баляхъ мы ходили, а нуно теперь Братя поставте ся та зôйдѣть ся численно зъ цѣлои околицѣ. Галя буде велика, хочь бы насъ було и тисячѣ — всѣ ся помѣстять.

За Комітетъ Сестрицтва
Софія Ґовда, секретарка.

Великій Баль

устроює руске Товариство „Зоря“ на дохôдъ руского робôтничого фонду въ суботу дня 6 мая 1905 въ Progress Assembly Rooms 28—30. Ave. A. въ Ню Йорку. На той баль запрашає ся всѣхъ Русинôвъ и Русинокъ безъ взгляду на партіи. Початокъ о 7. год. вечеръ. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. Музика знаменита пôдъ проводомъ Комъ и братôвъ. За добру забаву ручить ся.

За Комітетъ Валевый
М. Тарнавскій.

Великій Баль!

Братство св. Володимира вôдд. Р. Н. Союза 108 въ Ню Йорку, устроює Великій Баль въ Grand American Hall, No 7 & 9 на 2 Ave., New York, N. Y., дня 13-го Мая, 1905, въ Суботу вечеръ. Початокъ о 7-ôй год. На Баль запрашаємо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ и Русинокъ зъ Ню Йорку и околицѣ, щобы взяли участь разомъ зъ нами въ нашôй забавѣ. Вступъ 25 центôвъ вôдъ особы. За добру музыку и забаву ручить балевый комітетъ.

Иванъ Гетманъ, предсѣд.,
Антôнъ Шеремета, секрет.

Великій Баль

устроює братство св. О. Николая вôддѣлъ 104 Р. Н. Союза, на дохôдъ фаны, въ Понедѣлокъ дня 8 Мая 1905 въ Нешенелъ Гали ч. 730 State Str., Perth Amboy, N. J. На той Баль запрашаємо всѣ братства мѣсцеві и всѣхъ Русинôвъ такъ зъ угорскои стороны якъ и зъ галицкои. Початокъ о 7 год. вечеромъ. Вступъ 25 центôвъ. Музыка найзнаменитша.

За Комітетъ Балевый:
К. Шкуратъ.

Великій Баль

устроює руске товариство „Запорозка Сѣчь“, 117-ый вôддѣлъ Р. Н. Союза, на дохôдъ руского робôтничого фонду въ Ню Йорку. Сей баль вôдбуде ся въ Суботу дня 13-го Мая 1905, въ Manhattan Lyceum Hall, 66—68 E. 4th Str., New York, N. Y. Початокъ о годинѣ 7-ôй вечеръ. Вступъ вôдъ особы 25 центôвъ. На сей баль запрашаємо всѣхъ Русинôвъ безъ взгляду на партіи. Братя Русины въ Ню Йорку будьте такъ добрі, прибудьте на нашь робôтничій баль де забавимъ ся и погуляємъ на порядной гали и хто прийде на сей баль то спроможе самъ себе, бо тôлько въ згодѣ и єдности можемъ чогось дождатись. Въ имя Боже злучайтесь и нѣколи не цурайтесь свого.

За забаву и добру музыку ручить за комітетъ
А. Петровскій.

Першій Великій Баль

устроює братство св. Арх. Михаила, вôддѣлъ Союза 54, дня 29-го Мая 1905, въ Тавнъ Гали, Terryville, Conn. Початокъ о 7.30. Вступъ 25 центôвъ. На той баль запрашаємо всѣхъ Русинôвъ зъ Тервилъ, Вотербери, зъ Новои Британіи и околицѣ. Музыка знаменита.

За Комітетъ:
И. Парилякъ, предсѣдат.,
П. Летита, секретарь,
П. Духъ, касіеръ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Май.

4	Ч.	Девидерія
5	П.	Теодора еп.
6	С.	† Георгія Великомуч.
7	Н.	2. Томина. Савы
8	П.	Марка еванг.
9	В.	Василія Іляфіріи
10	С.	Симеона

— ВЪ Гонтінґтонъ, В. Вир. поповнено страшне убійство. На деревѣ знайдено завѣшеного трупа, порядно убраного мущины, котрый мавъ пôдрѣзане горло, а въ грудяхъ мавъ встромленый штилетъ. На плечахъ мавъ карточку припняту шпилькою, на котрôй стояло написане: „Вже бôльше небудешь насъ мучити“. Про злочинцѣвъ нема найменшихъ слѣдôвъ. Здаеть ся, що мае ся тутъ до дѣла зъ тайнымъ заговоромъ.

— ВЪ Мексику жие одно племя индіяньске, котре называе ся Тарагумаре. Пôсля дослѣдôвъ одного ученого, племя се числить 15 тысячь душь. Члены того племени живлять ся мышами, щурами и вужами. Ледви четвертина ихъ носить одѣжь. Бѣлыхъ людей уважають тѣ Индіяне за своихъ найтяжшихъ ворогôвъ. Правительство робить заходы, щобы ихъ уцивілізовати.

— ЖѢНКА одного кечкеметского слуги на Угорщинѣ, Михаила Полентара, породила чотырохъ хлопцѣвъ. Всѣ дѣти здоровí, але въ родинѣ така велика нужда, що власти помѣстили тí дѣти въ захоронцѣ.

— ГРЕКО-католицкимъ парохомъ въ Будапештѣ, выбрано о. Емилія Меллеща, сатмарского душпастыря. Вôнъ доставъ 209 голосôвъ, а его противникъ о. Валентій Ґорзовъ 59.

— НА будову руско-народного театру у Львовѣ зложено въ мѣсяцю мартѣ 1905. р. 6,383.93 коронъ. Вôдъ початку зложено 141.615·02 коронъ.

— ПРО гнетъ украиньскои мовы въ Росіи заговоривъ харкôвскій унѣв. професоръ Н. Сумцовъ на стовпцяхъ „Русскіх Ведомостей“. Мѣжь иншимъ пише вôнъ: „Не мало шкоды приносить также повне усунене украиньскои мовы изъ народнои літературы. Не дозволяють печатати популярныхъ книжокъ про щоденні жизненні пытаня. Ось такъ не пропущено въ послѣдныхъ часахъ розвѣдокъ Черняхôвского — про вôспу, Лободовского — про кертицю, Комара — про жите св. Кирила и Методія, Загôрньои — про горы, Бондаренка — про вульканы и богато иньшихъ. Украинцѣ тôльки черезъ те, що вони Украинцѣ едино за свою мову лишені елементарныхъ вѣдомостей про лѣчене недугъ, про поведене зъ домашнымъ товаромъ и т. д.“

— СЛѢДСТВО въ справѣ звѣсного замаху на старосту Річчія въ Ст. Самборѣ не выкрило доси виновника, але поки-що замѣтне ось-якимъ епізодомъ. На помочь старо-самобôрскимъ властямъ выслано зъ Львова поліційного аґента Пшестшельского, котрый представивши ся слѣдчому судіи, зажадавъ, щобы его замкнули до арешту, де сидѣвъ вже одинъ бродяга, арештованый яко пôдозрѣлый о замахъ на старосту. Слѣдчій судія вôдмовивъ тому домаганю, противному приписамъ закона, однакъ начальникъ суду думавъ инакше и велѣвъ умѣстити поліційного аґента, перебраного за волоцюгу, разомъ зъ арештованымъ уже пташкомъ. И стала ся дивна рѣчь. По кôлькохъ годинахъ аґентъ выйшовъ зъ арешту, а рôвночасно зажадавъ, щобы выпустити его товариша на волю, бо вôнъ не виненъ.

— УБИТЫЙ в. кн. Сергій лишивъ 430 міліонôвъ рублѣвъ, умѣщеныхъ головно въ земскихъ посѣлостяхъ, зъ чого для вдовицѣ вызначено лише 50 міліонôвъ рублѣвъ.

— ЛУБЕНЬСКЕ сѣльско-господарске товариство звернуло ся до такогожь товариства полтавского, щобы воно пôддержало въ пресовôй комісіи Д. Кобека поставлене нимъ домаганє о вызвôлъ украиньскои мовы зъ пôдъ дотеперѣшныхъ переслѣдувань. На засѣданю полтавского тов. сѣльского господарства 17 марця рѣшено прихилити ся до сего и выбрано окрему комісію, що мае починити дальші заходы въ тôмъ напрямѣ.

— ВÔЙСКОВЫХЪ дезертирôвъ въ Росіи (зъ малыми выимками самыхъ Жидôвъ) наплило до Галичины, якъ пише одна польска часопись, 40.000, розсѣяныхъ не лишь по мѣстахъ и мѣсточкахъ, але й по селахъ. Въ самыхъ Бродахъ туй при россійскôй граници мае бути ихъ около 6.000. Часть дезертирôвъ выѣздить до Америки на Осьвенцѣмъ (де и устроено для нихъ притуловище), але выѣздить дуже мало, переважна часть лишае ся въ краю и збôльшае число жидôвского пролетаріяту. Може бути, що по скôнченôй російско-япаньскôй вôйнѣ якась часть Жидôвъ вернесь назадъ до Росіи, пôдъ змѣнеными назвами и въ инші стороны Росіи, але мабуть бôльша ихъ часть лишить ся въ краю, особливо у схôднôй Галичинѣ, де польска гаката своихъ братôвъ мойсеевои вѣры уживае до будовы Польщѣ на Руси.

— ЧЕРЕЗЪ Пѣлу въ Конґресôвцѣ транспортували онодѣ жандармы до Росу російского князя Миколу Савина, котрый мавъ при собѣ 200.000 рублѣвъ въ вартôсныхъ паперахъ и дорогоцѣнні бѣжутеріи. Свого часу вôнъ утѣкъ зъ Сибѣра, куды его вывезли яко небезпечного бунтôвника. Недавно арештували его въ Портуґаліи наслѣдкомъ реквізиціи тамошного російского посла, и вôдвезуть имовѣрно опять на Сибѣръ.

— НѢМЕЦКА преса пише теперь про страшні практики жебракôвъ въ Росіи, котрі поривають дѣтей и въ страшный спосôбъ ихъ калѣчать, щобы вôдтакъ при ихъ помочи сильнѣйше промовляти до милосерныхъ сердець... Тí злочинні практики приняли такі розмѣры, що міністерство внутрѣшныхъ справъ выдало теперь розпорядженє до всѣхъ пôдчиненыхъ властей, абы выступали якъ найенерґічнѣйше противъ такихъ виновникôвъ. Часопись „Недѣля“ подае цѣлу серію подôбныхъ случаѣвъ, а мѣжь ними описуе, якъ три жебраки пôрвали дѣвчинку пôдъ Уманемъ и страшно еѣ покалѣчили. Насамперѣдъ выпалили ѣй очи при помочи живицѣ, котрою облили цѣле лице дѣвчинки. Коли тí раны почали гоѣти ся, пôдтяли ѣй стегна пôдъ колѣнами и на лôктяхъ, наслѣдкомъ чого дѣвчинка не може рушати ногами анѣ руками. Вкôнци повыкручували ѣй пальцѣ въ рукахъ такъ, що висѣли мертві на шкôрѣ. По кôлькохъ тыжняхъ выбрали ся зъ нею на ярмарокъ. Але тамъ дѣвчина зрадила своихъ мучителѣвъ, котрыхъ замкнено до тюрмы.

— ЗА мѣсяць мартъ выѣхало лише черезъ Кракôвъ до Америки 10.500 галицкихъ еміґрантôвъ, а на роботу до Нѣмеччины и Даніи около 26.000. А загаломъ вôдъ сѣчня 1905 р. до 1-го цвѣтня с. р., т. е. за 3 мѣсяцѣ выеміґровало зъ Галичины 18.000 мужикôвъ до Америки, а 31.000 до Нѣмцѣвъ и Даніи. На лініи Живець-Дѣдичѣ нема обчислень, а на Плашôвъ-Осьвенцѣмъ выѣхало меньше бôльше таке саме число, якъ на Кракôвъ.

— НЕЗВЫЧАЙНІ дарунки доставъ зъ Мароко цѣсарь Вільгельмъ II. Именно султанъ дарувавъ ему 6 берберійскихъ оґерôвъ, а мѣсто Танґеръ 30 быкôвъ и 50 найкрасшихъ баранôвъ. Можливо, если Вільгельмъ тôлько часто буде вôдвиджувати африканьскихъ султанôвъ, то нарôдъ нѣмецкій не буде потребувавъ журити ся довозомъ всякои худобы. Бо котрыйсь иншій султанъ, припустѣмъ зô Занзібару, не лишить ся позаду и подаруе нѣмецкому цѣсареви пôдчасъ візиты 100 быкôвъ и 300 баранôвъ, а якійсь третій султанъ пôднесе те число въ десятеро. Нѣмеччина буде мусѣла побудовати кораблѣ, щобы спроваджувати живі дарунки. И въ нѣмецкôй державѣ Вільгельма стане таньше мясо.

— РУСИНЫ зъ Галичины, Буковины и Угорщины, що хочуть ѣхати до Америки, нехай питуть по всякі поясненя до Rev. D. Dobrotwor 3—4 Bornstrasse. Bremen, Germany.

Памятайте на Рускій Нар. Фондъ въ Америцѣ.

Зъ приповѣстокъ Будды.

Зерно гôрчицѣ.

Одна жѣнка, именемъ Кріша Гватамі, мала одинокого сына — и той померъ. Въ розпуцѣ носила мати трупа дитины до всѣхъ сусѣдôвъ и просила ихъ о лѣки. А люде говорили: Она збожеволѣла; дитина нежива".

Вкôнци Кріша Гватамі подибала чоловѣка, котрый на еѣ просьбу такъ вôдповѣвъ: „Я не могу Тобѣ дати лѣку для твоеи дитины, але знаю лѣкаря що може се зробити для тебе".

„Хто вôнъ такій?" поспытала мати.

„Иди до Будды" — вôдказавъ чоловѣкъ.

И Кріша Гватамі пôшла шукати Будду, а найшовши его стала зъ плачемъ просити:

„Пане мôй, дай менѣ лѣкъ, що уздоровивъ бы мою дитину".

Будда вôдказавъ:

„Принеси менѣ жменю гôрчичного зерна". Урадована мати обѣцяла се зробити. Тодѣ Будда додавъ: „Лише памятай, що се зерно мусишь дôстати вôдъ такихъ людей, котрі не втратили анѣ дитины, анѣ мужа, анѣ родича, анѣ приятеля".

Бѣдна Кріша Гватамі ишла теперь вôдъ хаты до хаты и просила о гôрчичне насѣне. Люде милосердились надъ нею и давали еѣ бажане зерно, але скôлько разы спитала ихъ: „Чи не вмеръ вамъ отецъ або мати, дочка або сынъ, або хто иншій въ вашôй родинѣ?" — сейчасъ дôставала таку вôдповѣдь: „На жаль такъ; мало є живучихъ, але померпшихъ є много. Не нагадуй намъ нашого найбôльшого смутку". И не найшла хаты въ якôй бы хтось зъ улюбленыхъ осôбъ не умеръ.

Умучена и въ розпуцѣ усѣла Кріша Гватамі при дорозѣ, звôдки дивилась якъ якійсь часъ блимали а вкôнци зовсѣмъ погасли свѣтла мѣста. Настала глуха, темна нôчь. И Кріша Гватамі стала роздумовати надъ людскою долею и переконалась, що и жите людске якійсь часъ блимае а опôсля гасне такъ якъ тй свѣтла. И подумала собѣ: „Яка я самолюбна въ моимъ горю! Смерть є спôльна всѣмъ людямъ; а однакъ въ тôй падоли плачу є дорога, що веде до безсмертности тыхъ, що вôдкинуть всьо свое самолюбство."

Вôдкидаючи вôдъ себе самолюбну любовь до своеи дитины, она похоронила еѣ въ лѣсѣ. Вернувши до Будды она знайшла вдоволене въ правдѣ, що є неначе бальсамъ, що гоить всѣ болѣ зраненого серця.

Будда сказавъ:

Жите людей на сѣмъ свѣтѣ є коротке й повне терпѣня, бо нема средства при помочи котрого моглибъ минути смерть тй, що родились. Пôсля досягненя старшого вѣку, слѣдуе смерть; така є природа всѣхъ живучихъ истотъ.

Якъ дозрѣлымъ овочамъ грозить небеспеченьство, що упадуть зъ дерева на землю, такъ кождый смертельный народившись, є всегда въ небеспеченьствѣ смерти.

Якъ глиняни начиня вкôнци збôють ся, такъ и жите смертельныхъ.

Молодй и старй, дураки и мудрй, всѣ пôдчиненй силѣ смерти.

Зъ тихъ, що забранй смертію, опускають жите—отецъ не годенъ вратувати свого сына, нѣ родина свого кревняка.

Дивѣть! Коли рôдня приглядаесь та заводить, смертельныхъ одного по другôмъ вывозять, неначе воловъ, що йдуть на рѣзню.

Такъ свѣтъ є пôдчиненый смерти и гнилизнѣ, тому розумнй не сумують, знаючи, що сего не годнй змѣнити.

Не плачемъ и сумованемъ можна одержати спокôй ума; противно, они збôльшають бôль и мучать тѣло. Чоловѣкъ, що плаче и сумуе блѣдне и робить себе хорымъ; але вмерлого не выратуе вôдъ смерти, его заводжене.

Люде умирають а ихъ доля по смерти буде вôдповѣдна ихъ дѣламъ.

Навить єслибъ чоловѣкъ живъ сто лѣтъ або й бôльше, то таки вкôнци буде розлученый вôдъ товариства своихъ рôдныхъ и полишить жите сего свѣта.

Хто шукае спокою, повиненъ увôльнитись вôдъ стрѣлы заводженя, нарѣканя и суму. Хто увôльнивъ ся, хто вытягнувъ зô себе сю стрѣлу — одержить спокôй ума; хто поконавъ весь смутокъ, стане вôльнымъ вôдъ смутку и буде благословеный.

Добрымъ за зле.

Оденъ нерозумный чоловѣкъ, довѣдавшись, що Будда вчить вôдплачувати добрымъ за зле, прийшовъ до него и ставъ его ганьбити. Будда мовчавъ та милосердивъ ся надъ его глупотою.

Коли чоловѣкъ скôнчивъ его ганьбити, Будда поспитавъ: „Сыну, если чоловѣкъ вôдкажесь приняти офѣрованый ему даръ, до кого сей даръ буде належати?"

„Буде належати до сего, хто его офѣрувавъ".

„Мôй сыну", сказавъ Будда, „ты ганьбивъ мене, але я вôдказуюсь приняти вôдъ тебе тй ганьблячй слова и прошу тебе задержати ихъ для себе. Чи не будуть они для тебе причиною журы та смутку? Якъ вôдгомôнъ належить до голосу, а тѣнь до предмету якій еѣ кидае, такъ певно жура постигне кождого, хто робить злй вчинки.

Коли чоловѣкъ не вôдповѣдавъ нѣчого, говоривъ Будда дальше: „Недобрый чоловѣкъ, що чернить праведника, подôбный до того, хто плюе на небо; неба вôнъ не оплюе, але слина упаде таки на его власне лице и его замаже".

„Хто чернить ближнього, подôбный до того, що кидае порохъ на другого, коли дуе противный вѣтеръ. Порохъ не досягне его жертвы, але завернесь назадъ и засипле ему самому очи. Чесному чоловѣкови не можна пошкодити, а те лихо яке лихій чоловѣкъ хоче спровадити на праведника, всегда верне до него самого".

Канадійска пѣсня.

Весело, щасливо у Канадѣ жити,
Є тутъ робôтъ досыть, грошѣ заробити,
Пôшовъ я на сексѣнъ, грошей заробляти,
Робію и думаю, що теперь почати.
Чути тутъ о страйку, мае ся зачати,
Возьму мѣхъ на плечи, тайзы рахувати.
Добре рахувати, кобъ було що ѣсти,
Але йти голоденъ, тяжко потôмъ сѣсти.
Вôдтакъ сядь небоже, земля ти ся крутить,
Где ся теперь дѣти? Серце тебе нудить.
Нѣ цента въ кишени, анѣ хлѣба въ торбѣ,
Повный мѣшокъ шмаття, неси го на горбѣ.
Хочь зачне ся той страйкъ, то борзо и згине,
Лѣпшу намъ дасть долю, може злая мине.
Але я думаю, що то лѣпше буде,
Бо пятнайцять центôвъ, денне бôльше буде.
Теперь намъ платять доляръ сорокъ пять,
А потôмъ дадуть, Доляръ шѣсьдесять.

И. Осьмакъ, C. P. R. Mc. Leod, Alta.

Всячина.

НАСЕЛЕНЄ РОСІИ.

Пôсля переписи зъ 1897 року російску державу замешкуе 125,580.682 жителѣвъ, въ чѣмъ було 62,512.698 мущинъ, а 63,167.984 женщинъ. Пôсля народностей було: 55,667.469 Москалѣвъ, **22,975.301 Українцѣвъ**, 5,885,546 Бѣлорусинôвъ, 7,931.307 Полякôвъ, 172.726 Болгаръ, 50.385 Чехôвъ, 1,790.489 Нѣмцѣвъ, 1,210.510 Литовцѣвъ, 1,435.937 Лотишѣвъ, 1,002.738 Естôвъ, 1,121.669 Молдованъ и Румунôвъ, 1,173.096 Вôрменъ, 5,063.156 Жидôвъ, 1,023.844 Моравôвъ, 4,084.139 Кіргізъ-Кайзакôвъ, 3,737.627 Татаръ, 1,439.136 Башкирôвъ и Тептярôвъ, 843.755 Чувашѣвъ, 968.655 Сартôвъ, 1,336.448 Грузинôвъ, Имеретянъ и Минстрельцѣвъ и ин.

Що до вѣроисповѣданя було: православныхъ 87,123.604, рим-кат. 11,506.809, старовѣрцѣвъ 2,204.596, протестантôвъ 3,762.756, магометанъ 13,906.972, мойсеевого вѣроиспов. 5,215.805, вôрмено-орт. 1,179.266, прочихъ христіянъ 8.134 и прочихъ нехристіянъ 732.078, в тôмъ числѣ 12.894 караимôвъ и 443.683 буддистôвъ и лямаитôвъ.

Осôбъ духовного званя було въ 1897 родѣ въ Росіи: Москалѣвъ 208.847 мужчинъ и 247.512 женщинъ, Украинцѣвъ 28.066 мужчинъ и 30.409 женщинъ, Бѣлорусинôвъ 5514 мужчинъ и 5417 женщинъ. Полякôвъ 2.900 мужчинъ и 403 женщинъ, Литовцѣвъ 958 муж. и 115 жен,, Нѣмцѣвъ 1110 муж. и 1362 жен., Вôрменъ 8064 муж. и 7171 жен., и т. д.

Украинцѣ (урядова назва въ Росіи: Малоросы) розмѣщенй чисельно ось як:

Въ ґуберніяхъ:

Полтавскôй 2,583.133, процентъ населеня 93.

Черниґôвскôй 2,000.000, прц. 85·6.

Подôльскôй 2,442,819, прц. 80·9.

Харкôвскôй 2,009.411, прц. 80.6.

Киѣвскôй 2,819.145, прц. 79.2.

Волиньскôй 2,095.579, прц. 60·1.

Катеринославскôй 1,456.369, прц 68·9.

Херсоньскôй 1,462.039, прц. 53·5.

Кубаньскôй 1,321.000, прц. 60.

Тавридскôй 611.121, прц. 42.2.

Воронѣжскôй 915.883, прц. 36·2.

Доньскôй области 719.655, прц. 28·11.

Гродненьскôй 362.526, прц. 22.6.

Курскôй 527.778, прц. 22.3.

Ставропôльскôй 479.000, прц. 20.

Бесарабскôй 379.698, прц. 19.7.

Люблиньскôй 196.476, прц. 16.9.

Сѣдлецкôй 107.785, прц. 13·9.

Астраханьскôй 133.115, прц. 13.3.

Самарскôй 11.301, прц. 4·3.

Саратôвскôй 149.891, прц. 6·2.

Терскôй 42.036, прц. 4·5.

Оренбурскôй 41.541, прц. 2·6.

Разомъ є 22,975.301.

Надто въ прочихъ областяхъ російскои державы жие около 400.000 Украинцѣвъ.

Треба замѣтити, що историкъ Грушевскій начисляе у „Очеркахъ исторіи украинскаго народа — Петербургъ 1903" Украинцѣвъ на 34 міліоны, а чеській ученый Нѣдерле подае ихъ число на 32 міліоны. Дати сихъ ученыхъ, що оснувують ся на неофіціяльныхъ жерелахъ, вôдповѣдають далеко бôльше дѣйсному станови рѣчи.

МОНАСТЫРѢ ВЪ ИШПАНІИ.

Пôсля переведенои въ р. 1901 урядовои статистики выходить, що въ Ишпаніи було въ тôмъ роцѣ 40.030 монахинь и 10.630 монахôвъ разомъ 50.660. Однакъ вже урядово додано до сеи статистики, що въ тôмъ роцѣ 382 монастырѣвъ жѣночихъ, а 88 мужескихъ не зголосило ся до конскрипціи. Коли нунцій папы скарживъ ся на правительство, що оно робить се обчислене, то тодѣшне лібералне правительство вôдповѣло, що оно бачить ся небезпеченьства для краю изза величезного числа монахôвъ и монахинь, примандровуючихъ зъ Франціи, бо се може викликати антиклерикальный розрухи.

Вôдъ 1901 р. число прибуваючихъ зъ Франціи монахôвъ, зъ причины ухваленого тамъ закону проти конґреґацій, значно зросло и нынѣ всѣ урожайнй мѣсцевости и богатй мѣста, покрили ся монастырями, що въ останныхъ лѣтахъ ростуть мовь грибы по дощи. За те не здибешь тыхъ институцій на убогихъ кастилѣйскихъ степахъ, въ бѣдныхъ околицяхъ Андалюзіи та въ голодуючôй Ґаліціи.

Конґреґаціи сй опанували въ Ишпаніи не тôльки школу и навчане, маючи въ своихъ рукахъ майже всѣ высшй и нисшй школы народнй, але и найбôльшй предприємства та интереси, якъ „Банкъ ишпаньскій", „Трансатлянтійске мореплавске товариство", монополь тютюну, желѣзницѣ пôвнôчнй и збивають страшнй мастки, скуповуючи землю и займаючи въ свои руки що-разъ бôльше промыслъ та торговлю. Найдете тамъ кофейнѣ, готелѣ, клініки, аптики, фабрики лѣкерôвъ найдосконалѣйшихъ, друкарнѣ монастырскй, а въ Барцельонѣ навѣть заняте акушерокъ перейшло въ руки певного ордену монахинь. У всѣхъ тыхъ напрямахъ працѣ, роблять тамôшнй монахи велику конкуренцію свѣтскому населеню, бо они не платять податкôвъ и мають робôтника майже безплатного въ выхованкахъ та людяхъ, котрыми они „опѣкують" ся.

Въ виду того всего не диво, що Ишпанія — се вôтчина нужды, край анархіи и анальфабетизму; $\frac{2}{3}$ людности не вмѣє нѣ читати нѣ писати.

Мы бачимо дальше, що Ишпанія се справдѣ кляСичный край, котрого исторія доказуе дуже выразно, що розвôй и збôльшене числа монахôвъ въ тôмъ краю всегда спроваджувало на край убутокъ въ приростѣ людности и упадокъ добробуту у краю, а на вôдворотъ ограничене, або и прогнане монахôвъ головно Єзуитôвъ мало за собою въ наслѣдкахъ пôднесене и епоху економічного та моральнего розцвѣту краю.

СМѢШНЕ.

Швець до пана: „Пане, прошу менѣ разъ вже заплатити за тї черевики, що вы взяли вôдъ мене передъ рокомъ. За такою дрôбницею я ходжу вже цѣлый рôкъ такій шмать дороги.“

Панъ: „Пождѣть пане майстеръ. За тыждень спроваджую ся близше васъ, то вамъ буде выгôднѣйше ходити.

ЖЕЛІЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будні дні від 1-ої до 6-ої рано що година, а від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут. В Неділю відходить трен від 1-ої рано до 7 що година, в від 7 рано до 12-ої в ночи що 20 мінут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 мінут. До Вилксбері іде трен всего 41 мінут, а експресовий, що відходить зі Скрентов (крім Неділь) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.36 пополудни іде лиш 33 мінути. Наші кари ідуть до Нейоґъ Парку і Пітерсборґ. Ми перевозимо також пакунки.

B. F. WYLY, jr. traffic manager.
Scranton Pa.,

Не забудьте,

що хто до першого Червня (Юнія) сего року пришле на „СЛОВО“ $1.50, тому будемо висылати пресвѣтнй книжочки „Слово“ через 12 мѣсяцѣвъ, а кромѣ сего вышлемо ему Руско-англійскій Проводникъ (Тлумачь) або яку иншу одну, або и бôльше книжочокъ оголошеныхъ на 7-ôй сторонѣ »Свободы«, котрыхъ цѣна не переходить 50 центôвъ, зовсѣмъ за дармо.

Присилайте грошѣ сейчасъ.

Адресъ: „SLOVO“
Box 353, Scranton, Pa.

Найпевнѣйше лѣкарство
котре
вылѣчить
Задыхъ (астму), Катаръ и Зиму
достанете у краевого аптикара:
M. Potocki, Olyphant, Pa.
Цѣна 5 доляровъ! 18-

ПРОДАЮ

Книжки молитовнї и свѣтскї: рускї, польскї, словеньскї и мадярскї. Пишѣть по цѣнникъ.

Шифкарты до краю и зъ краю на всѣ корабельнї лініи.

Посилаю грошѣ до краю по найтаншôй цѣнѣ.

13-21 Адресувати:
Stephen Kalakuka,
123 Sussex St.
Jersey City, N. J.

2

МІШАНЕ господарство
Управа пшениції
Випас худоби
Ті три річи показались знов дуже поплатними на

ВІЛЬНИХ ЗЕМЛЯХ Західної Канади

Знамените підсоне.

Фармарі орють в сорочках в половинї Новембра.

„Всї будуть більше як вдоволені результатом послідих зборів.“ EXTRACT.

Подостаток угля, води, дерева і сїна. Школи, церкви, і штори недалеко.

Пшениця по 1.00 бушель.
Пиши по близші відомости до Superintendent of Immigration Ottawa, Canada, або до

C. A. JONES,
Canadian Government Agent, Pittsburg, Pa.

16-22 Згадай сю часопись.

JOHN J. CAMPTON
Католицкій похоронникъ.
Вынаймае тано керичѣ — ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.
Братя! замовляйте у свого!

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґваранту.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY. Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнї склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй в найтаншй напитки всякого рода и пораду, не най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦІЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.
Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN PA. — Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный салюнъ рускій. — Найлѣпшй напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька!

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки вôдзнаки, хоругвы, уніформы.
Цѣнникъ и пробки высылаеъ даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометеръ)
при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

ПРОТИ ОГНЯ,
одинокоій славяньскій аґентъ въ Лакована Кавнті.
JOHN A. KOMARA,
напротивъ словеньского костела,
15-05 OLYPHANT, PA.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 34 Lackawanna Ave. Але до Скрентонъ приѣзджае тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочія. 8-05

C. M. HATHAWAY.
Асекурація вôдъ огню,
Продае домы и лоты.
Офисъ надъ Банкомъ въ Olyphant, Pa.
МАЄ НА ПРОДАЖЬ
117 акрову фарму зъ добрымъ домомъ и стодолою—тано, недалеко желѣзницѣ. Также колька домôвъ и лотôвъ на продажь.

КРАЄВА РОБОТНЯ.

Выробляю иконостасы, престолы, кивоты, образы процесійнй, малюю и золочу.

Цѣны умѣркованй. 11-
F. Matyashow, 575 Stella Ave., Winnipeg, Man., Canada.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel

Тамъ доперва погоститеся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

Makes Good Coffee Cheaper
Makes Cheap Coffee Better

Ощадите грошѣ, будете спокôйнй и полѣпшите смакъ кавы, если будете уживати

Правдивои Кавовои Примѣшки Франка

Полѣпшае запахъ и барву кавы и усувае всѣ шкодливй наслѣдки такъ, що кава стае дѣйсно здоровымъ напиткомъ. **Цикорію Франка** вже давно уживають найлѣпшй кухарѣ въ Старôмъ Краю. Можна єѣ купити у найлѣпшихъ гросерникôвъ въ цѣлôй Америцѣ и чимъ разъ бôльше єѣ тутъ купують.

Просѣть вашого гросерника о **Цикорію Франка** та будьте певнй, що торговый знакъ **млынокъ на каву** є на кождôй пачцѣ.

HEINRICH FRANCK SOHNE & CO.
Американьска філія въ FLUSHING, N. Y.

Нотарь и мировый судія

залагоджуе всякй судовй справы, колектуе грошѣ зъ краю, выробляе повномочія, цесіи и контракты купна въ Галичинѣ, Австріи и Росіи. Не ходѣть до чужинцѣвъ, що часто не розумѣють васъ, протягають справы, наражують васъ на великй кошты и вкôнци програють добрй справы.

БАНКЪ ПРУСКІЙ. Посылка грошей до Галичины, Австріи, Росіи и другихъ краѣвъ по цѣнѣ курсу.

ПРОДАЖЬ ШИФКАРТЪ на найлѣпшй и найскоршй кораблѣ.

REAL ESTATE. Залагоджую всѣ справы американьскй якъ контракты, купна и продажи лотôвъ, домôвъ и фармъ. Позичаю грошѣ на будову домôвъ на добрыхъ условияхъ та пôдниматось вести процесы о вôдшкодоване. Всякй справы можете полагодити устно въ день або вечеръ, або письменно, пишучи впростъ до

VIKTOR WILUSZ, Notary Public, 17-
205 WASHINGTON STR., JERSEY CITY, N. J.

Друкарня „Свободы“

друкуе
тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркуляры
и взагалѣ всѣ роботы друкарскй
старанно, тано и на часъ.

Братскй опѣкуны хорыхъ повиннй мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабость и т. д.

Адресъ:
„SVOBODA“, Box 353, Scranton, Pa.

Польска Кольонія въ Державѣ Верджінія.

Маемо 40.000 акрôвъ урожайнои землѣ вôдъ $5 до $15 за акеръ фармы зъ забудованемъ або безъ забудованя, поле або лѣсъ недалеко желѣзницѣ и великихъ мѣстъ, де легко можна заробити гарный грôшь на всѣхъ плодахъ. Земля е всюда добра, и кождому добре веде ся. Родить ся добре жито, пшениця, ячмѣнь, овесъ, солодка картофля, кукурудза, тютюнъ. Овочѣ: яблока, грушки, сливки, огôрки, мельоны, помідоры и взагалѣ вся огородовина. Вино е таке добре якъ каліфорнійске. Земля е рôвна, покрыта переважно дубовымъ лѣсомъ. Пасовиска для худобы, овець и т. д. Вода жерельна на кождôй фармѣ 20 стôпъ глубока. Морозôвъ анѣ спеки тутъ нема, циклоны тутъ незвѣснй. Недалеко суть великй мѣста якъ Річмондъ, Балтіморъ, Вашинґтонъ, Ню-Йоркъ, Філяделфія. Тысячѣ людей глядае теперь фармы и много вже Поляковъ закупило вôдъ насъ землю и суть вдоволенй. Кождый повиненъ йти на фарму, де кождый е своимъ паномъ, а маетокъ фармерôвъ е забезпеченый. Фармеры не потребують бояти ся страйку, зменьшеня платнѣ або калѣцтва. Фармы продаемо за готôвку, або на легку сплату, однакъ часть треба зложити готôвкою, а решту на сплату пôсля умовы.

По близшй условія пишѣть по польски до

JOHN JELINEK & CO.
1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

Напишѣть десьте вычитали се оголошене. 24-05

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, который компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до той компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5,500.00

Заряджують нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— въ —
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всяка потрѣбна рѣчь до житя, якъ также можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо єсть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.